

ELOFIZETES

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hóra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, november 14

Anglia bejelentette Oroszországnak a Dardanella-akció be- szüntetését.

(Kitchener kivonja seregeit Gallipollból. — „Sztratégiai kényszerűség” az entente kudarcáé.)

Stockholm. Londoni jelentés szerint Kitchener utazásának az volt a célja, hogy megállapítsa, folytassák-e a Dardanella akciót, vagy sem. Hír szerint Kitchener válasza már meg is érkezett, s ennek alapján Anglia közölte az orosz kormennnyel, hogy Anglia a Dardanella-akciótól sztratégiai okokból visszavonulni kénytelen.

Sikertelen minden olasz támadás Görznél. (Csapataink elvágják a szerbek visszavonulási útját.)

Budapest, november 13. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszintér:

Czartorysktól északnyugatra újra visszautasítottuk az ellenség egy támadását. Ezenkívül csak tüzérségi harcok voltak.

Olasz hadszintér:

A görzi szakaszon folyó nagy harcok, amelyek uira osata jelleget öltöttek, tegnap is tovább folytak. Egész eddigi harcvonalon újra egymást érték a támadások, de az ellenség kétségbeesett erőfeszítései felülmúlhatatlan hősiességgel küzdő csapataink szívós ellenállásán megtörttek. Napközben a tolmeini hídfő is erős tüzérségi tűz alatt állott. Egy a Vrsic-on levő hadállásunk ellen intézett támadást visszavertünk.

Délkeleti hadszintér:

Visegrádi csoportunk elfoglalta az ellenség előretolt állásait a Lim alsó folyásánál. Az Ivanjicán túl előnyomuló osztrák-magyar csapatok elfoglalták a Vh-Livada és Crvena-ga magaslatokat. Egy másik csoport legyőzve mindazon nehézségeket, amelyek a magas hegyvidéktől, hóeséstől és hidegtől támadtak, az Ihar és Moravica-völgy közti szakaszon rohammal foglalták el a Smoak, egyezerhatszáznegyvenkilenc és Kosutlo egyezeröttszázötvenkettő háromszögletű ponttal jelölt fontos magaslatokat és néhány ellentámadást vertek vissza. Gallwitz tábornok hadserege elfoglalta Jastrebac hegység szorosainak magaslatait és egyezeregyszáz szerbet fogott el. A bolgár hadsereg folytatja átkelést a Moraván. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A negyedik Isonzo csata az egész fronton a doberdoi fensiktől a tolmeini hídfőig folyamatban van. Az olaszok heves támadásaikat nagy gyalogsági tömegekkel folytonosan

megismétlik, de a csata harmadik napján egyetlenegy ponton sem tudtak sikereket elérni.

Az orosz fronton csak az alsó Styr mentén voltak eredménytelen orosz támadások.

Elfoglalták a németek Jastrebac-hegy szorosait.

Berlin, november 13. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Semmi ujság.

Keleti hadszintér:

A helyzet változatlan. Elszigetelt orosz előretöréseket visszavertünk.

Balkán hadszintér:

Az üldözés a hegyekben előrehalad. A Jastrebac-szorosok magaslatait (Krusevactól délkeletre levő hegycsoport) csapataink elfoglalták. Több mint egyezeregyszáz szerbet elfogtunk és egy ágyút zsákmányoltunk. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elsülyesztett angol tengeralattjáró.

Konstantinápoly, november 13. (Hivatalos.) A főhadiszállás közli: November ötödikén flottavédelmi intézkedésünk következtében sikerült a Dardanelláknál elsülyeszteni az „E. 20” angol tengeralattjárót. Három tisztet és hat matrózt elfogtunk. A tengeralattjáró az angol flotta legmodernebb tengeralattjárójának egyike, amely két hónappal ezelőtt mulatkozott először a Dardanelláknál. Tonnatartalma nyolcszáz, hossza hatvanegy méter, sebessége a tenger felett tizenkilenc mértföld, a tenger alatt pedig tizennégy mértföld. Nyolc torpedó lancirozója, két 7-6 centiméteres gyorstüzelő ágyúja és egyszáz főnyi légénysége volt. Valahányszor ellenséges monitorok a Sarosi-öböl partját lövöldözték, tüzérségünk elhallgattatta és megfutamtotta őket.

Az Anaforta-szakaszon tüzérségünk Kemikliliman-nál visszavonulásra kényszerítette az ott levő ellenséges hajókat. A november tizedikén a sarosi öbölben zátonyra jutott torpedónaszád teljesen elsülyedt. Ariburnu szakaszon Kanlisert vidéken ellenségnek egy bombavető állását elpusztítottuk. Szedil-Bahr szakaszon tüzérségünk nagy veszteségeket okozott az ellenséges csapatoknak, amelyek balszárnyunk előtt drótsövényeket akartak építeni. Anaforta és Szedil-Bahr előtt egy ellenséges cirkáló és két monitor részt vett az ütegeink ellen intézett eredménytelen ágyúzásban. A többi fronton nem

történt lényegesebb esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tengeralattjárónk elsüllyesztett egy olasz gőzöst.

Róma. (Hivatalos) Egy osztrák-magyar tengeralattjáró a Firenze olasz gőzöst Port Saidba menet elsüllyesztette. A legénység közül tizenöt ember, az utasok közül hat eltűnt. A Firenze négyezer tonnás luxusgőzös.

Választások napja.

Arad, november 13.

Az első városi közgyűlést, a melyet a háboru kitörése után tartottak, különös érzés kísérte. Ez az érzés el fogta azt is, a ki a közgyűlés meghívójához az első betűt írta, azokat, a kik a közgyűlésre elmentek és azt többé-kevésbé végigülték, sőt azokat is, a kik csak tudósítást olvastak a közgyűlésről. Lehet-e a figyelmet a magunk kis helyi ügyeire fordítani, a mikor odakünn a világháboru tomboló zaja zug? Lehet-e hónapokra, esztendőkre szóló terveket tárgyalni, a mikor ködös bizonytalanságban áll előttünk a holnap? És lehet-e érdeklődést kívánni a szürke közügyek számára, a mikor mindenki az élethalál tusát nézi aggódo szemével, azt, a melyben mindenki félti valakijének az életét?

Azóta megtudtuk és megszoktuk, hogy a háboru alatt, — különösen az olyan hosszú háboru alatt, amelynek oly nehezen várjuk a végét — az itthon maradtak nem tölthetik az időt azzal, hogy szemüket és lelküket a távol csataterék felé mereszítik, ha mindent abban hagynak és attól tesznek függővé, mikép fog kiütni a háboru. A csatateréken szerzett győzelmeinket kiegészítette az, hogy fenn tudtuk idehaza tartani a mindennapos, rendes, nyugodt élet folytonosságát. Semmi ki nem zökkent a helyből és a bizalom, az erős hit, a mellyel a háboru nagyszerű eredményét vártuk, adott kedvet a jövőt építő munkához.

Es ez vitt élénkséget, energiát, tartalmat a városi életbe. A háborus közgyűléseken épp úgy kell dolgozni, törődni a közönség érdekeivel, mint a békében. Sőt talán még jobban. A törvényhatóságra nehezül a feladat, hogy az élelmiszer és egyéb szükségleti cikkek mesterséges drágítása ellen védje meg a közönséget, hogy segítsen a hiányokon és hogy fegyvert szerezzen a kiuzsorázás ellen. A jelennek munkája mellett az a törvényhatóság feladata, hogy előkészítse az ügyeket arra az időre, a mikor a béke helyreálltával mindenütt a nagy alkotásokra fog a sor kerülni.

A törvényhatósági bizottság hivatásának meg nem fogyott jelentősége teszi fontossá az első, — időközi — törvényhatósági bizottsági választásokat, amelyeket Aradon a háboru alatt tartunk meg. Most is a város közérdekébe vág, hogy kiket tesznek a

törvényhatóságba és a szavazó polgárnak most talán még nagyobb lelkiismeretességgel kellene a szavazata fölött dönteni, mint máskor, hiszen mindegyik a hadbavonult társa helyett is szavaz!

Az aradi nemzeti munkapárt kellő mértékben honorálta a háborus városatyaválasztások jelentőségét, amikor a megüresedett négy helyre jelöltet állított. Az első kerületben Embey Iván királyi pénzügyigazgatót jelölte, akit nemcsak magas tisztje tesz méltóvá arra, hogy a városi törvényhatóság tagja legyen, hanem az az évtizedes, mintaszerű munkásság, amelyet az aradi pénzügyi közigazgatásban kifejtett és amelynek során számtalan alkalma volt úgy a városnak, mint az egyes polgároknak érdekeit méltányolni és fölkarolni. Mint aradi pénzügyigazgató és mint aradi ember bizonyára értékes munkásságot fog a törvényhatósági bizottságban kifejezni. A második kerületben Zimmermann Károly dr., a közkórház igazgató-főorvosa a munkapárt jelölte, a ki orvosi működése révén eddig is egyik büszkesége a városnak és a kire főként az új kórház nagy és sürgős problémájának helyes megoldása érdekében van szükség a városparlamentben. A negyedik kerületben, a vasutasok kerületében, két kiváló szaktérfit: Just Ferenc üzletvezetőt és Koromzay Frigyeszt, az arad-csanádi egyesült vasutak igazgató-helyettesét jelölte.

Just Ferenc ugya vasutas-társadalomban, mint az ezen kívül eső körökben nagy népszerűségnek örvend. Koromzay Frigyesnek a törvényhatósági közgyűlésben megkezdett munkássága csak folytatása lesz annak a tevékenységnek, amelyet ő, városatyái mandátum nélkül a város műszaki ügyeiben eddig is kifejtett.

A munkapárt helyes választását igazolja, hogy a jelöltek győzelme ugyazólván küzdelem nélkül van biztosítva. A függetlenségi párt csupán a második kerületben állított ellenjelöltet, hogy erre nem volt meg az erkölcsi jogcíme, igazolja az, hogy a második kerületben megüresedett helyet addig is munkapárti ember töltötte be.

Mindenesetre szükség van arra, hogy a polgárok szavazati jogukat gyakorolják nemcsak a meglepetések ellen való védekezés miatt, de azért is, hogy a jelöltek, akiket a közbizalom a városatyái tisztre emel, a szavazatok minél nagyobb számában érezzék a megtiszteltetés értékét és egyuttal a várakozásokat, amelyek az ő jövőző működésükhöz fűződnek. Szavazzunk le minél többen, hogy a szavazatok minél nagyobb száma emelje győzelemre a munkapártnak szerencsés kézzel kiválasztott jelölteit!

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elítélt hadseregszállítók.

Tudósítás.

Temesvár, november 13.

A hadiszállítások körül elkövetett visszaélések miatt Temesvárott annak idején a fővárosi államrendőrség ki- rendeltsége által megindított s a királyi ügyészség által tovább folytatott nyomozás alapján katonai célokra szükséges takarók szállításából kitalyólag Steinteid Lajos, Weisz Lajos és Wieder Gusztáv ottani lakosok ellen is vád emeltetett az 1915. évi XIX. törvénycikk alá tartozó bűncselekmények címén.

Ezen ügyben a főtárgyalás e hó 11-én és 12-én tartatott meg a temesvári királyi törvényszék öt tagból alakított tanácsa előtt, amelyben Szász János dr. királyi ítélőtáblai bíró elnökölt, a vádat pedig Hermann János dr. királyi ügyész képviselte.

A kir. törvényszék vádlottakat, akik közül Wieder Gusztáv a nyomozás során szabadlábra helyeztetett, bűnösnek mondotta ki a hivatkozott törvény 10. paragrafusában meghatározott büntetben s őket egyenkint hat havi börtönre, 300 korona pénzbüntetésre és három évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet ellen ugy a vádlottak, mint a királyi ügyészség semmisségi panaszt jelentettek be, amely felett a királyi Kuria fog dönteni.

Becsmérelte a bécsi polgármestert.

(Fogságra ítélte elégedetlenkedő.)

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécs, november 13.

Az itteni kerületi törvényszék büntetőbírája előtt tegnap állt Klein Armin bécsi ügynök, akit a bécsi község tanács jelentett fel becsületsértésért. Szeptember 7-én Badenből Wienerneustadtba utaztában a vasuton Klein többek jelenlétében becsmérlő megjegyzéseket tett Bécs polgármesterére az élelmezés miatt, majd észszerint a következőket mondta:

— *Botrány, hogy a polgármester kilenc hónapon át kukoricalisztet zabáltatott velünk.*

Erre felemelkedett a kocsiban utazó Payer János község tanácsos és tiltakozott Klein modortalán kifakadása ellen. Klein telpattant és rákiáltott Payerre:

— *Az ilyen hivatalnokokra mi...*

Payer kérdőre vonta az ügynököt és nevet és címet követelte. A harcias ügynök erre frontot változtatott és hamis névjegyet adott át a község tanácsosnak, amelyen Adam, new-erlani lakos neve állott. Payer rájött, hogy hamis címet és nevet kapott, de sikerült neki a sértetett személyt kinyomozni.

Weiskirchner dr. polgármester, aki értesült az ügyről, elállott attól, hogy a maga személyében feljelentést tegyen Klein ellen. Payer már nem volt ennyire irgalmas és a község tanács képviselőiben perbevonta Kleint. Mainx Károly tanu, a tárgyaláson megismételte Klein szavait, az ügynök azonban tagadta, hogy az ilyen hivatalnokokra mi... kitélt használta volna, azonban bevallotta, hogy hasonló sértő kifejezést tényleg mondott a községi hivatalnokokra.

Klein Armint ötven korona pénzbüntetésre és öt napi fogságra ítélték.

Minden oldalról körülzárva a szerb főszereg.

— Hegyi harcok tizenegyes fokos hidegben. — Pánik Monasztirban. — Új entente-csapatok Szalonikiben. —

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Szófia, november 13.

Budapest. A sajtóhadiszállástól jelentik: Szerb offenzívánk az egész fronton, dacára a nehézségeknek, amelyeket a szigorú tél és a nagy havazások okoznak, dacára annak, hogy a harcok nagy része most 1500 méteres hegyeken folyik, sikeresen halad előre. A Visegrádon túl előnyomuló csapataink a moravicai és Ibai-völgyi előnyomulással kapcsolatban veszélyeztetik a szerb visszavonulást. Kövess és Gallwitz seregei a déli Moravától nyugatra a legkedvezőtlenebb időjárás mellett rémes tizenegyes fokos hidegnél folytonos harcok közepette előrehaladnak. A Camerno és Troglav összes domináló csúcsait az ellenségtől megtisztítottuk. Ettől keletre osztrák-magyar csapatok elérték a Pakienik-Alexandrovác vonalát.

A bolgárok Leskováctól nyugatra Beianovce felé közelednek. Prisztina bevételét hivatalosan még nem erősítik meg. Ha a hír igaz, úgy a szerb főszereg nagy része minden oldalról körül van zárva.

Elvágják a bolgárok a szerbek aibániai útját.

Szófia. A Pester Lloyd tudósítója jelenti a bolgár-görög határról: Monasztirból Szalonikibe érkező menekültek megerősítik azt a hírt, hogy ott nagy pánik uralkodik, mert az a veszély fenyeget, hogy a bolgár hadsereg elvágja a szerbek tervezett visszavonulását Albániába. A bolgárok már Kicevo felé nyomulnak előre. Az önkéntes bandák sietnek előre és különösen szerb esendőrökre vadásznak. A vasúti forgalom Monasztirral meg van szakítva, Úszkub felé is újra be van szüntetve a személyforgalom. Két nap óta újból négy transport-gőzös érkezett Szalonikibe, amelyek hadiszereken kívül 4500 főnyi legénységet is hoztak. Egy francia repülőgép Szaloniki kikötőjében lezuhant, a bentülő repülő szörnyet halt. Az entente csapatok között nagy aggodalom uralkodik, mert Görögország folytatja háborús előkészületeit, erődítményeket épít, lovakat, élelmiszereket rekvirál.

Megvert francia csapatok.

Szófia. A francia csapatokat, amelyek a Vardár jobb partján előnyomulni akartak, a Grudsko-Klepa hegynél a bolgárok visszaverték. A görög kormány bejelentette a bolgár kormánynak, hogy semlegeségét fenntartja.

Monasztir körül égnek a falvak.

Páris. A Havas-ügynökség jelenti: A keleten operáló hadsereg Strumicától északra Bailloud tábornok vezetésével folytatja a bolgárok szívós védekezése dacára, az elkeseredett támadásokat. A francia csapatok kö-

zött harcoló idegen légió, az afrikai vadászcsapatok és a zuávok különösen kitűntették magukat. A lövészárkok-harcot a front egész hosszában közelharcok és véres kézitusák váltották fel. A Babuna szoros körül, Prilep felé a helyzet változatlan. A szerbek Monasztirban várják a bolgárok támadását. Monasztir körül a falvak égnek.

Seregeink hegyi háborúja.

Budapest. A sajtóhadiszállástól jelentik: Kövess és Gallwitz táborainak hadseregei elértek a hegyes vidékre és a gyors előnyomulás itt csak az ellenség hirtelen visszahúzódása esetén, vagy akkor képzelhető el, ha nagyobb vállalkozásokat kezd a két hadsereg, egymást folytonosan támogatván. Ez Gallwitz táborainak balszárnyán várható, ahol az alexandria-leskováci szakasz felől a bolgárok rendkívül erős offenzívával támadhatnak nyugati irányban.

A bolgár fronton, ahol csupán a Morava az akadály, melyet máris leküzdöttek a bolgárok, számos helyen kitűnő kapuk nyílnak az ország még szerb kézen levő területe felé, úgy, hogy a természetes akadályok elesvén, csupán az ellenség ellenállását kell legyőzni. A Jastrobac-hegycsoport vidékén védekező szerb erők máris megrendültek, s így valószínű, hogy Gallwitz tábornok csapatai nyomban hatalmukba kerítheti azt a fontos szakaszt, míhelyt a bolgárok az ellenséget Proauplje irányában elűzik.

Mínél inkább előnyomulnak a bolgárok nyugat felé a Toplica völgyében, annál jobban elernyed a védők ellenállása a Jastrobac egyéb szakaszain. A szerbek képtelenek lesznek a Medegie-völgyben és Toplica völgyében hamarosan visszavonulni, mert különben jobbszárnyukon a németek oldalt fenyegetik őket.

Kövess tábornok hadseregének jobbszárnya és általában egész hadserege vad hegyvidéken küzd Nagyobharányu átközet ezen a területen alig várható. Kövess tábornok legszilveszteri jobbszárnya Uzsióctól dél felé és Sirozoióctól lefelé mintegy harminc kilométernyire küzd a hegyek között.

Olaszország offenzívánktól fél.

London. A Daily Telegraph levelezője, Dillon dr. Romából tudósítást küld lapjának az olasz háború eddigi eredményéről. Rottenétes erősségek és oroszianokként harcoló katonák állják az olaszok útját. Egy lángelmének, Hötzendortl Contádnak zsenialitása hosszú évek során olyan védműveket alkotott az olasz határon, melyek próbára teszik a legjobb hadsereget is. A most dúló, hatalmas erejű offenzívát nem eiszigeteit támadásként kell felogni, hanem tudni kell, hogy az olaszok ezzel nemcsak jelentékeny erőket kötnek le, nemcsak nagy veszteségeket okoznak, nemcsak veszélyeztetik Görög és Trisztet, hanem főfontosságú abban van, hogy ez az offenzíva meg akarja előzni az Olaszország ellen, a szerb hadjárat után következő ma-

gyar és osztrák offenzívát. Dillon beszélt egy magasrangú olasz vezérkari tiszttel, aki azt mondotta: Az osztrák-magyar monarchia Olaszország ellen nagyszabású offenzívára készült fel. Ez az egyik oka annak is, hogy Olaszország az utolsó percig vonakodott csapatokat küldeni a Balkánra, mert tette saját határait. Az olaszok ma is attól fének, hogy azon a napon, amelyen az ő csapataik megjelennek a Balkánon, megindul az offenzíva az olasz hadsereg ellen, melyet az öthonapos háború jobban megviselt, mint más hadseregeket.

„Átkozott akció” a román király ellen.

— A kormány Istóri a trón elleni támadásokat. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, november 13.

A román trón támadói.

Bukarest. Átkozott akció címen, a román kormány hivatalos lapja, a Viitorul éles hangon utasítja vissza az „Unionista föderáció” támadásait, amelyeket a korona ellen intézett.

— Ez a hajsza — írja — történelmünk legszomorúbb napjaira emlékeztet. Az általunk szabadon választott király és dinasztia az elmúlt diesőség öröksége és a jövő diesőség záloga. A trón elleni támadásokat nem tekinthetjük másnak, mint gaz üzemeknek az ország és a nép ellen. És bármekkora is a kivánságunk, hogy valamennyien együttmunkáljunk közös érdekeinkért, ezt az akciót, amely itt bent szétválaszt és ennek következtében kifelé gyengít bennünket, meg kell bélyegeznünk.

Wolf-Metternich gróf a román királynál.

Bukarest, november 13. Wolf-Metternich gróf, az ujonnan kinevezett konstantinápolyi német nagykövet, utban állomashelye felé, tegnap Bukarestbe érkezett, ahol a király kihangtatáson fogadta.

Szerb menekültek román földön.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: Marinkovics bukaresti szerb követ Turnu-Severinben és az ennek szomszédságában levő helységeken meglátogatta a Szerb ízből odam menekülteket. Severinben mintegy 8000 és a Dunamenti községekben további 8000 menekült tartózkodik. Eddig mintegy 1000 szerb menekült tért vissza lakóhelyére.

A román képviselők informálása.

Bukarest. Tegnap délelőtt a kormány párti képviselők egy újabb csoportja járul a miniszterelnök elé. Névszerint a putnai, rimnic-sarti, romanati, szucsavai és tencui kerületek képviselői és senatorai. Bratianu miniszterelnök előterjesztését az általános helyzetről helyelőleg tudomást vették és a jelen körülmények között indokoltnak találták a kormány magatartását.

Az oroszok akciója a román határnál.

Bukarest. Radantzából jelenti a bukaresti lapoknak: Az osztrák-magyar és az orosz csapatok között heves harcok vannak folyamatosan Beian és Novosielica között. Az osztrák-magyar csapatok tekintélyes megerősítéseket kapnak és nyomulnak előre a beiszarabiai határ felé. Az ágyúzás szakadatlanul folyik.

Zimmermann Károly dr. programja — a munka.

A II. választó kerület jelöltjének ünneplése. —

Az Aradi Közlöny tájékoztatója.

Arad, november 13.

A második kerület választói ma este a Millennium vendéglő különtermében rendkívül nagy számban gyülekezve össze meleg és szeretetteljes ünneplésben részesítették Zimmermann Károly doktort, a kerület illusztris jelöltjét, aki iránt a kerület polgársága körében nártkülönbségre való tekintet nélkül szokatlan lelkesedés mutatkozik.

Az értékesletet Reinhart Gyula elnök nyitotta meg utalva arra, hogy a második kerület az egyetlen, amelyben a választópolgárok elveikért, meggyőződésükért, jelöltjükért küzdelhetnek is. De a kerület polgárai ezt megismertették nek tartják a örömmel mennek küzdelembe, hogy fényes győzelemre segítsék jelöltjüket. Zimmermann Károly doktort (Hosezas, szünet nem akaró eljenzés és taps.)

Ezután Somogyi Gyula dr. felszólalásában megemlékezett arról, hogy az aradi törvényhatóságban mindig elvi szempontokért a legmagasabb nívón folyt a küzdelem s ezért nem hiába nevezték azt „viceparlamentnek”. Ep szót, mert az aradi városi parlament ily magas nívón állt, a város közönségének is kötelessége, hogy tartsa ezt a nívót s oda csak olyan embereket küldjön, akik erre méltók is.

— Főlegesen mondanom is, hogy a mi jelöltünk, Zimmermann Károly dr. (hosszas eljenzés) ha az évk számára nem is megy vissza a legmélyebb múltba, de súly szerint a legelső közt van, az érdemeit arra, hogy a törvényhatóságban helyet foglaljon, sokszorosan megszerezte. Tudjuk azt, hogy benne az ország egyik legkiválóbb sebésze telepedett le Arad városában. (Közbeiktatások: Ugy van, ugy van!) Tudjuk, mennyi buzgalommal szolgálja Arad város közegészségügyeit, viszi azt előbbre, amikor Arad város és a megye számára egy új, diszes, nagy kórházat akar létesíteni. De más érdeme is van. Nehéz napokat élünk, látjuk, hogy naponta százával érkeznek a város sebekkel a hazafiak a harcokról. Ki az, aki a legbízhatóbb arra, hogy rajtuk segítsen, ki az, aki az orvosi segínyt oly tökéletes művészettel nyújtja, mint ő? Látni kell őt kora reggeltől késő estig működni. A szíve vonzza, hozzábillineseli őt a szegény, szerencsétlen sebesültekhez. Nem ha egyszer, de ha újszer bevásároljuk őt a törvényhatóságba, még akkor sem róhatjuk le kellőképpen hálánkat vele szemben, még akkor sem méltányoljuk kellőképpen érdemeit, amelyeket Aradon szerzett e súlyos években. Arad városa önmagát tiszteli meg, amikor bevásárolja őt a törvényhatóságba. Férfiú ő a szó legnemesebb, ember a legtisztább értelemben, ambiciózus, köztársasági, szóval olyan, aki megérdemli, hogy a polgárság bizalma ő felé fordul.

Meghatva mondott e szép szavakra az eljenzés lecsillapultával közönséget Zimmermann Károly dr. egyúttal programját is advaleendő városi szereplésének.

— És a kötelességemet végeztém eddig — mondotta — szentül is azok akarok élni. A kötelességűd s mértéke azonban változó: az én foglalkozásom szerint annyit jelent, hogy delozi cím legteljesebb megfeszítésével. Amikor az a megtiszteltetés ért, hogy a munkáért engem jelölt e tisztiságra, akkor is megvoltam győződve, hogy a megtiszteltetés nem csak személyemnek szól, hanem elsősorban annak az életfelfogásomnak. S ha majd a törvényhatóságban a köz bármily irányban tudásomat, erőmet igényelné, mindent meg fogok tenni, hogy az igényeknek meg is tudjak felelni.

A programbeszéd során kitért Zimmermann Károly dr. a létesítendő kórház kérdésére is. Miután az új kórházat a város és megye egyesült erővel szándékoznak felállítani, helyesnek tartja, ha a megye exponense helyet foglal a város parlamentjében is.

— Az eszme most ugyan a háboru miatt nem aktuális, de nem felelt meg. A belügyminiszteriumban, ahol engem informáltak, az a szempont az irányadó, hogy a háboru után hazaözönlő tömegeknek munkaalkalmat nyuithassanak, miután a meánvállalkozás bizonyára egy ideig nem lesz abban a helyzetben, hogy ezt megethesse. A munkaalkalmat pedig középítőkésekkel nyuítják s a sürgős középítőkések között foglal helyet a miniszterium listájában az aradi közkörház építése is. S egy praktizáló orvos számára nem lehet ezabb cél, ideál, mint egy ilyen tervet és intenciót szerint épült kórházban dolgozhatni.

— Másféle programot — fejezte be Zimmermann Károly dr. — én nem adhatok, mert én eddig még soha politikailag nem szerepeltem, nem is politizáltam s a törvényhatóságban sem szándékozik politikát folytatni, csak szigorúan kötelességemet teljesíteni.

Végül Pálmai Lajos dr. szólalt fel s kifejtette, hogy maga az ellenzék is legszívesebben látja Zimmermann dr. megválasztását s csupán egy véletlen körülmény késztette arra, hogy ellenjelöltet állítson: az tudniillik, hogy pártjuk egyik tagja véletlenül ép az idén maradt ki virilis jogának elvesztése folytán a törvényhatóságból. Az értékesletet Reinhart Gyula elnök zárta be újból lelkesítve az egybegyűlteket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután „Szibill” operett. Este: „Piros bugyelláris” népszínmű.

Hétfő: „Fészek a viharban”

Kedd: „Palika” színműújdonás, először.

Szerda: „Palika”, másodsor.

Csütörtök: „Déliab nta 7.”

Péntek: „Tiszavirág” operett.

Szombat: „Bob herceg” operette, repris először.

* Cholnoky Jenő kettős előadása. November 21-én és 22-én kettős előadással kezdődnek az ideoi Kölcsey-zsurok. Az első napon Magyarország helyzete a világháboruban címmel tart előadást Cholnoky Jenő dr., a második napon pedig vetített képek kíséretében a most annyira aktuális Balkán-államalakulatókat ismerteti. Mind a két előadás, ugy a vasárnapi, mint a hétfői, délután 5 órakor kezdődik a kulturpalota nagytermében és a Kölcsey Egyesület tagjai zsurijeggyel, nem tagok pedig 1-1 koronás belépőjeggel hallgathatják végig. A szokatlanul érdekes és egyenesen szenzációsnak ígérkező kettős előadás iránt igen nagy az érdeklődés. Cholnoky Jenő dr. — aki most táviratham tudatta a kettős előadás megtartását, — két napos aradi időzése alatt Csernovics Dicsőz jóságigazgató szivességéből a földművelési palota vendégszobáiban lakik.

* A színház hírei. A Palika Gábor Andor legújabb színműve lesz az aradi színház legközelebbi újdonása, melyre nagy ambícióval készül a személyzet. A kedvet az okozza, hogy nagyon jók a szerepek és nagyon nehezek. S ha a nemzeti színház méltónak találta, hogy a Palika legyen a szezon nyitó darabja, bizonyára megérdemli a legnagyobb érdeklődést is. A théma ezuttal egy fiatal fiú erős tragédiája, ezt a fiút a legérdekesebb és legnehezebb színészi feladatok közé tartozót, Kertész Dezső fogja játszani. Egy másik főszerepet a Palika anyját Szász Ilona játssa, ahogy az a szerep meg van írva, a legzinesebb és legeredetibb színpadi alakok közül való, hasonló a Palika apjának alakjával, aki viszont egy szerencsétlen, részeges fráter, ezt Hidvéghi játssa, a többi szerepeket L. Kiss Mariska, Heppesné, Deli stb. A bemutató előadás megállapított terv szerint f. hó 16-ra van tervezve. Vasárnap két előadás lesz. d. u. 3 és fél órakor mársékelt helyára-kal Sibill, operett kerül színpadra, este 7 és fél órakor rendes helyárral

Csepregy kitűnő népszínműve A piros bugyelláris van műsoron. Előkészületen Warenné mestersége, Legénybuosu újdonások.

* A Kölcsey Egyesület évkönyve. November 21-én megkezdte a Kölcsey Egyesület zsuri-jait, amelyek közül az első Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár tartja. Miután a Kölcsey zsurokat a tagsági díj lefizetése ellenében az egyesület tagjai ingyen látogathatják, a második félévre járó tagsági díjak beszedését most kezdte meg szokás szerint az egyesület. A zsuri-jegyeken kívül még egy értékes ajándékot ad az idén tagjainak a Kölcsey Egyesület, az 1915. évre szóló évkönyvét, amely most van sajtó alatt. A fizetési nagyobb terjedelmű évkönyvet a Kölcsey-tagok nyomában a megjelenés után teljesen ingyen kapják meg. Az évkönyv előszavában az egyesület régi és szeretett vezetője: Márki Sándor dr. egyetemi tanár vet érdekes visszpillantást a régi Kölcsey Egyesületre és utal azokra a feladatokra, amelyek a jövőben várnak a fontos kulturmissziót betöltő egyesületre. Az egyesület titkára hivatalos adatok és akták alapján a kulturpalota létesítésének történetét írja meg, ami egyúttal a Kölcsey Egyesület utóbbi években kifejtett tevékenységének nagy részéről is számot ad, mert hiszen a palota megteremtésére irányuló mozgalom az egyesület keblében született és nőtt nagygyá. Két elnöki megnyitó és a legutóbbi titkári jelentés számol be az egyesület legutóbbi évének munkáiról. Az évkönyv ezen kívül tartalmazza a Kölcsey-zsurokon tartott előadások közül Vészi Margit, Cholnoky Jenő dr., Feivinci Takács Zoltán dr. és Kara Győző előadásait és legvégül a tagok névsorát.

* Az oroszok a Kárpátokban. Szegehalmy Gyula polgári iskolai igazgató, aki katonai szolgálatot teljesít, történelmi értékű fölvételeket gyűjtött egybe az oroszok kárpáti betöréséről s a művésziesen színezett képekhez élvezetes magyarázó szöveget írt. A felsőbb katonai parancsnokság engedelmével több helyütt mutatta már be nagy sikerrel Uránia-darabját, s melyet ma este az aradi publikum is megismerhetett. A Vörös Kereszt rendezte az előadást, a melyre nagyszámu közönség gyűlt egybe s fokozott kíváncsisággal nézte végig az érdekes fölvételeket, amelyek az oroszok kísérletét hűen tükrözik vissza. Szinte izgalmasak azok a fölvételek, amelyek az ütközetekről készültek és felháborodást ébresztenek bennünk az orosz dum-dum lövegek rettenetes roncsolásának fotográfiái. A közönség zajosn megtapsolta a szerzőt az érdekes előadásért, amelynek végzetével szerbiai előretörésünk érdekes moztölvételeit nézhette végig a közönség. Vasárnap délután fél 5 órakor megismétlik a jól sikerült jótékonycélu előadást.

* Az Érdekes Újság háborus albumából most jelent meg tizenkét gyönyörű képkel a harmadik sorozat. Miután a képek oly érdekesek és szépek, hogy vetekegnek a legművészebb testművekkel, ennek a sorozatnak is meg lesz nagy népszerűsége. A tokba foglalt tizenkét képből álló harmadik sorozat ára, szállítással együtt 2 korona és megrendelhető Az Érdekes Újság kiadóhivatalánál, V. Vilmos császár-ut 78.

* A Társaság. El héten is gazdag, változatos tartalommal jelent meg Dobay István kedvelt hetilapja A Társaság és szébbnél-szebb képekben bővelkedik. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor. Mutatvány számot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

* Az Apolló-színház hétfői új műsorára egy négy felvonásos grandiózus drámát tűzött ki a direktió. A száműzött herceg a címe ennek a gyönyörű képnek, amelynek mesészövés, egy meghatóan romantikus történetet hoz előnk.

Jegyezzün!

a harmadik hadikölcsonre!

Ahol a Hadik-huszárok harcolnak.

— „Szólítja a fiut az öreg kaszás.“ — Gyalogharc egy falu ellen. — Egy huszárzászlós levele. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 13

Csermák Gontran, Csermák Agoston aradi szállótulajdonos fia, aki az aradi 3. as Hadik-huszároknál szolgál, mint huszárzászlós, az északi harotérről a következő hangulatos leírást küldte az Aradi Közlönynek:

November elején vagyunk. A hajnali éles levegő csapja meg arcomat, midőn kilépek az egyszerű fehérre meszelt kis orosz paraszt házikóból, mely éjszakai menhelyül szolgált. Még minden csendes. Sűrű, átláthatatlan köd gomolyog, egy szürke fátyol, mely titkot rejteget. A hajnali szellő fuvalma felborzolja az eddig mozdulatlan szürke takarót és az átláthatatlan lepellel takart titok misztikumát megszínük. Rés támadt, mely pillantást enged a rejtélybe. A felkelő nap ezer színben játszó sugár kővéi végig futnak a fehér ködtakarón.

A falu ébred. Vig nótákat daloló magyar huszárok érces hangja csendül fel, a lovaknak messze hangzó nyerítése váltja fel az eddigi nagy csendet. Erős szélroham ronggyvá tépi a sűrű ködtakarót, melynek részei fehér sárlókként libegnek a légben, kergetve, hajtvva egymást, mindig magasabbra és magasabbra emelkednek, míg el nem tűnnek a messzi távolban. Portelhető támad a falu szélén, mely hosszú szalagként nyulik, egyre hosszabb s hosszabb lesz, végül el veszik egy végtelen nagy fenyves erdő átláthatatlan sűrű lombjai között. Bent az erdőben megszűnik a por, prüszkölő lovakon, szabályos sorban négyesével haladó huszárokat látunk kibontakozni a fellegből.

Elől kiadod csapat üget, óvatosan fűrkésként a sötét erdőt, jobbról-balról szintén kutató lovasok alakjai láthatók. Ezek védik a löcsapatot minden váratlan meglepetés ellen. Ezt követi a fő csapat, szintén négyesével. Néma csendben haladnak egymás után; az arcokról feszült érdeklődéssel párosult kíváncsiság olvasható le, csillogó szemek kutadják az erdő mélyét. Ellenség közelében! Az eddig egyenletes sebességgel haladó sorok meg-meg állnak — elől történnie kell valaminek. — Csakhamar lövések éles dőrejeinek szárszoros visszhangja zavarja meg az erdő csendjét. A sorok megállnak. Vágtató lovas érkezik előlről, jelentést hoz.

— Zum Feuergefecht — absitzen! — harsan a kemény vezény szó, s a négyesével haladó sorok közül három leszáll a lovakról, a negyedik gondjára bízva azt. Széles rajvonalba fel fejlődnek a harcosok, egymástól három-négy lépés távolságra. Végtelen hosszú lánc keletkezik, amely egyenletes sebességgel óvatosan halad előre. Sűrű bokrok közül karsu kis őzike szökik fel, ijedt pillantást vetve sebes iramban menekül.

Az emberek, az erdőnek üldözött vadját észre sem veszik: most háború van, ember-ember ellen harcol. Mi most az erdő vadja!

A hosszú sor halad tovább feltartóztatlanul. Az erdő fái ritkábbak és ritkábbak lesznek, majd teljesen megszűnnek. Gyönyörű rónás síkság — a távolban kis fehér színű falu körvonala látható. Ott az ellenség! Az a fehér kis falu még ma a miénk lesz. A rajvonat kiér az erdőből. Erős puskáropogás hangzik, s a golyók vészjósló füttyenéseit figyelmeztetnek, hogy az ellenség résen van. A raj-

vonat hirtelen el tűnik s csak fekete sötét kis pontok láthatók. Fekvő alakok.

— Fiiiu... fiiiu... hanzzik a golyóknak éles sivitása. A huszárok összenéznek.

— Szólítja a fiut az öreg kaszás — mormolja egy hosszú bajuszu öreg huszár.

— Hát aztán — csak szólítson! S ha elszólít? Mit ér az én életem?

A vén huszár a beszélőre tekint. Fiatal, barna szemű férfias arc. Semmi paraszti vonás. Hangjából valami kimondhatatlan mély bánat csendül ki.

— Tudja István bátyám, mennyire szerettem őt. Tudom kinevetek, hogy én a paraszt fiu! Hisz a dalkörbe is csak jó hangom miatt vettek be. Tudom! — Csak a hangom! Ő is csak azt hallgatta. Mit akar egy paraszt fiu!

Mély morajlás remegteti meg a levegőt. A felhőtlen tiszta kék égbolton egyszerre hat kis fehér felhőske tűnik fel, ugyanannyi villanás és dörrenés s az ellenséges tüzéség srapneljeinek rettenetes golyó zápora éktelen sivitással csapódik a fekvő rajvonokra. A vén huszár oldalához kap, ajkára piros vér csepp bugyyran, kezével még egyszer végig simít bajuszán, s csendben marad.

A rajvonat felugrik, huez lépést előre rohan és ismét földre veti magát. Csak egy mozdulatlan sötét pont marad hátra. Egy mozdulatlan sötét pont.

A harc mind nagyobb hűvel folyik. A falu felett fel-fel tűnő, rózsaszínű felhőskek mutatják, hogy a mi tüzéségünk is munkában van. A nehéz ágyuk gránátjai rettenetes explozióval, emelet magasra verik a föld porát, a gránát szilánkok hangos sziréna szerű bugással sivitának a légben. A negyszerű koncertbe belevegyül a gépfegyverek gyors kattogása.

A fekvő sorból itt-ott fel áll egy, gyors iramban tesz 15—20 lépést előre és ismét földre veti magát. Némelyik hamarabb fekszik le...

— S a sötét-fekete, mozdulatlan pontok egyre szaporodnak. Hirtelen csend támad. Mintha a pokoli zene bangszálait éles borotvakéssel ketté vágták volna.

Halálos néma csend. Csak a novemberi bágyadt napfény sugarai játszadoznak a széles rónán, fenn a magasban fekete varjuk kerígenek károgva, hosszú íveket írva le a légben. S valahol a távolban megszólal a déli harangszó... lágyan zengve..., az Urhoz szól. Egy pillanatra elfeledtet minden harcot, földi szenvedélyt és szenvedést.

De csak egy pillanatra. A következő pillanatban ismét a legnagyobb hűvel tombol a harc. Már nem lehet hallani egyes lövéseket, a puskák ropogása, a gépfegyverek kattogása egybe folyik az ágyuk döngésével, az előre rohanók hurráh kiáltása a sebesültek jajgatásával. Az ellenség a faluba húzódik.

Az égbolton sötét felhők tornyosulnak, elfakarva az amugy is bágyadt napot. A harc folyik tovább. A tüzéség most már a falut bombázza. Egymásután gyulladnak ki a szalmateleles kis parasztkunyhók, vérvörös lángoszlopok törnek az égnek, kísérteties fényt kölcsönözve a környezetnek. Az eső megered. Lágyan mossa végig a rónát, a száraz föld mohón szítja magába az éltető nedvet, mint akit nem lehet kiolágiteni. Végre megtelik.

Kis víztócsák támadnak, mind megannyi kis ajtó, melyen hasztalan kopogatnak a hulló esőcseppek, a kis ajtók egyre nagyobbak lesznek, mind jobban zárva el a föld mélyét. A falu minden oldalán ég. Az ellenség kétségbeesett elszántsággal védekezik.

A szuronyok folkerülnek a puskák csövére, megkezdődik a közelharc. A kézi gránátok mély dörrenésébe belevegyül a mindent átha'ó éles hurráh-kiáltás, a föld remeg a küzdők lábai alatt.

Este van. Az ellenséget üldöző tartalékcsoportok már messze a folyón túl járnak. Egymásután gyulladnak a tábor tüzek, a véres küzdelemben kifáradt sáros alakok melegszenek. Évszázados tölgy lombjai alatt, hevenyészett asztal mellett ül az ezred tisztikara. Az asztalon gyertyák égnek. Halk hangon beszélgetnek a nap eseményeiről. A tábori tüzek egymás után kialesznek.

Már csak egy ég. Mellette heverő huszárok, bus magyar nótákat dudolnak.

Lassanként az utolsó tűz is kialszik, csak egy gyertya halvány fénye nyújt némi világot. Gyönyörű bariton hang csendül fel, telve fájdalom ábrándozással, hosszan rezegve a néma éjszakában.

„Csak egy kis lány van a világon“.

Mély hallgatás váltja fel az előbbi beszédet, a szemek mereven bámulnak a messze távolba, tekintetük át akar hatolni az éjszaka sötétiségén, el akar jutni oda messze... messze...

A gyertya már csak pislog, még egy lobbanás s aztán kialszik. Pár pillanatig mint egy Szent János bogárka izik még, aztán sötét lesz.

A felhők mögül előbuvó hold sápadt fénye megvilágítja a mély hallgatásba merült szomorú alakokat, kinnok testük itt van, de lelkük nagyon messze.

Három vármegye közel félmillió adománya feladit tűzheyeink javára! Az egész ország hazafias lelkesedéssel karolja fel azoknak a honpolgároknak az ügyét, akiknek otthonát a háború elpusztította. Az általános adakozásból azonban fokozottan veszi ki részét azoknak a vármegyéknek közönsége, melyek földrajzi fekvésüknél fogva legközelebb estek az immár elmúlt veszedelemből. Itt a lakosság ugylátszik a másokkal való együttérzést egybefoglalja a kiáltó aggodalom érzelmében és afelett való megkönnyebbülésében, hogy a csapástól megmenekült, sokszorosan áldoz azoknak javára, akikre ugyanez a csapás lesújtott. Így aztán kezdetben csekélynek mutatkozó adományok hatalmas összegekre növekedtek. Borsód vármegye például egyszerűen csak annyit közölt a Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklété alatt Feldult Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottsággal, hogy a vármegye közönségének körében gyűjtést indít a karosultak javára. Ez az egyszerű bejelentés 200.000 koronát eredményezett! Heves vármegye törvényhatósági bizottsága 2.000 koronát szavazott meg egy újrafelépítendő falu községének felépítésére és ugyancsak gyűjtést indított. Ma Heves vármegye adománya körülbelül 100.000 koronát tesz ki. Nógrád vármegye törvényhatósága 5.000 koronát adományozott. Hozzájárult azóta a gyűjtés eredménye, mely október végén elérte a 180.000 koronát. Ez a vármegye azonban összesen eddig 165.000 koronát adott, mert az előbb említett két összegén kívül a vármegye állategészségügyi alapjából is megszavazott további 30.000 koronát használatok beszerzésére, esetleg gazdasági felszerelésre. Ezzel Nógrád megye különösen szép példát adott, mert hiszen ahhoz, hogy a sujtott vidék lakosságát igazán talpra állítsuk, nem elég felépíteni számukra a pusztá falvakat, hanem gondoskodni kell arról is, hogy az új otthon örökletes legyen mindabban, ami az élet folytatásához, az új élet megkezdéséhez kell.

Aradiak orosz fogságban.

— Egy hazatért rokkant bajtárs híradása. — Lemberg fájl legjobban az oroszoknak. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Zikó János, az aradi fogyasztási adóhivatal vezetője pár nappal ezelőtt levelet kapott Budapestről. A levelet egy Fábrián Márton nevű fiatalember írta, aki most került haza, mint rokkant, az orosz fogságból. Fábrián arról értesítette Zikót, hogy fiával Zikó Lajossal, aki békében Aradon városi tisztviselő, az orosz fogságban együtt volt. A felügyelő tegnap Budapesten volt és a fogságból visszaérkezett fiatalembert felkereste a Gubaesi-uton lévő tartalékkórházban. Fábrián elmondta, hogy március végén a kárpáti harcokban esett Zikó fiával együtt az oroszok fogságába, és ettől kezdve együtt voltak egészen addig, míg őt súlyos lábsérbe miatt, mint rokkantat hazaszállították. A fogságról a rokkant katona a következőket mondotta Zikónak:

— A 88. gyalogezreddel együtt harcoltunk a Kárpátokban, amikor március utolsó napjainak egyikén egy nagyobb ütközetben többet fogságba estünk. Az oroszok a frontról Jekaterinburgba szállítottak bennünket. Itt három napig maradtunk és ezután átszállítottak mindannyainkat Irbitba. Ezt a körülbelül százbusz kilométeres utat, azok akik egészségesek voltak gyalog tették meg. De itt sem maradtunk sokáig. Pár nap múlva ismét parancs érkezett, hogy vissza kell mennünk Jekaterinburgba. Innen aztán rögtön megérkezésünk után, bevaгонirozva elszállítottak Szibéria felé. Heteiken keresztül utaztunk. Utunk egy hatalmas tó mellett vezetett el. Később megtudtuk, hogy ez a Bajkál tó. Mikor a tengernyi nagyságu tavat elhagytuk, megérkeztünk egy kisebb városkába Csitába és az itteni fogoly táborba helyeztek el bennünket. Itt voltam társaimmal addig, míg meg nem szabadultam a fogságból.

— A foglyok élete itt elég kellemes. Jól bántak velünk. Dolgozni nem kellett. Azt csinálhattuk egész nap, amit akartunk. Az élelem azonban gyenge volt. Naponta hatvan deka kenyeret kapnak ebben a fogolytáborban a foglyok. Három deca leves és két kanál köleskása a napi élelem. Ezenkívül húst is kaptunk, de csak kétszer hetenként, de akkor is keveset. Addig, míg Lemberget vissza nem vették csapataink este és reggel levest, vagy teát is kaptunk. Demikor Lemberget az oroszok elvesztették, kijelentették, hogy Lemberg elesett, vége a teázásnak. Ruháinkkal is sokat kellett bajlódunk. Mikor megérkeztünk a fogolytáborba mindenki kapott két rendbeli fehérneműt. Más ruhát nem kaptunk, pedig a vidéken rettenetesen hideg van. Levelet hiába küldtünk, itthon nem kapták meg. S nekünk is hiába írtak, nem kaptuk meg. Talán, ha sürgőnyt küldtek volna azt megkapták volna itthonlevőink, de a táviratra nem volt pénzünk, mert azokról, akik ebben a fogolytáborban vannak, hozzátartozóik semmit sem tudnak és így pénzt sem küldhetnek.

— Mikor utnak indítottak hazafelé, a bucsuzásakor mintegy husz levelet adtak át társaim, hogy majd itthon adjam fel postára. A leveleket azonban még Oroszországban, mielőtt a határt elhagytam volna, elkobozták tőlem. S bizony most csak azoknak írhattam, akiknek címére emlékeztem. Ugy emlékszem, hogy Aradról Zikó Lajoson kívül, többen voltak ebben a fogolytáborban. Nem tudom biztosan, úgy gondolom egy Felke nevű hentes, Gom-

bos Gábor, Heller és egy Kauffmann nevű fiatalember vannak a foglyok között az aradi 88-ik gyalogezredből. Egy kárpitosnak a nevét elfelejtettem, ha jól emlékszem ő is aradi.

— En augusztus 28-án indultam el Csitából, a kedves fekvésű, de hideg szibériai városkából. Nagyon nehezen bucsuztam megszokott pajtásaimtól. Elképzelhető, milyen szívesen jöttek volna ők is mindnyájan velem. S ez volt a borzasztó, látni azt, hogy mennyire szívesen cserélnék fel helyzetüket velem. De erről egy se szólt egy szót sem. Vágyukat könyezve fojtották magukba. Huszonnyolcadikán indultam és négy keserves hetet utaztam egyfolytában. Haza érkezem mindenütt nagy ünneplésekkel fogadtak bennünket. Itthon először egy csehországi kórházban helyeztek el és két hét múlva hozták Budapestre. Itt ebben a kórházban még nem tudom meddig fogok maradni. Állapotom javulóban van és már járni is tudok. Valószínű, hogy valamikor annyira begyógyul sebem, hogy mégsem leszek egészen nyomorék. De a csitai táborban töltött unalmas napokat sohasem fogom elfelejteni.

Aki golyóval a fejében harcol.

(Hős harminchármas aitiszt. — A háziezred vitézei az olasz harctéren.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 13.

Az egész világ bámulatát kivívták azok a csapataink, amelyek immár több mint fél év óta tartják fel a monarchia délnyugati határán az elkeseredett olasz támadásokat. De a derékek között is legderekabban állják meg a helyüket az olasz harctéren a mi harminchármasaink. A háziezred negyedik zászlóalja küzd a Karszt sziklái között, s ezek a nagyszerű fiúk már több ízben kivívták maguknak a legfelsőbb elismerést. Hogy milyen legendás hősiességgel, kitartással küzdönek ott a mi bakáink, annak nagyszerű példája az a kis történet, amelyet Vlád Emil kapitány, a negyedik bataillon parancsnoka beszélt el.

— A harmadik Isonzo csata egyik legmeglebbebb napja volt. Az olaszok újból és újból támadtak s ha véres fejjel visszavertük őket, megint összeverődtek s újra hozzáláttak a sziszifuszi munkához. A harc már egész nap folyt, mikor végre a támadások ereje ellanyhult. Ekkor jelentkezett nálam egy cugszfűter, vállán a fegyver s bokáját összeütve jelentette: — Kapitány urnak jelentem alássan megsebesültem!

Az első pillanatban nem láttam rajta a sebesülés jelét, meg is kérdeztem tőle, hogy hol sebesült meg.

— Itt ni! — mutatott a fejére félre tolvaa sapkáját. A homlokán egy kis kerek piros lyuk volt, amelyből alig szívárgott a vér.

— Már egy óra előtt kaptam a golyót!

— Hát akkor miért nem jelentkezett előbb? — támadtam rá.

— Sajnáltam otthagyni a harcot — felelte a hős cugszfűter.

Hordógyat akartam hozatni, de ő kijelentette, hogyha eddig el tudott jutni, majd elmegy a saját lábán a kötözőhelyre. Aztán még

megkért valamire: nem akart megválni a puskájától, kért, hogy azt ne vegyék el tőle. Aztán elment saját lábán a Verbandsplatzra s tíz nap múlva belehalt sebébe.

Az élelmiszerárak

Franciaországban.

(Érdekességek az ellenséges országból. — Ahol Napoleon vereségével vigasztalódnak. — Rendelet a protekció ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 13.

A francia külügyminiszterium lapja a Temps ma Aradra érkezett, néhány nappal ezelőtt megjeleni száma elég érdekes dolgokat tartalmaz Franciaország belső viszonyairól.

A tekintélyes lap egyik cikke bajelenti azt, hogy legközelebb rendezni fogják az élelmiszer kérdését, mert az egyes élelmiszerárak veszedelmes méreteket kezdenek ölteni. Ennek bizonyítására néhány adatot közöl Halles város piaci áraitól, a melyek a következők:

1 kg. marhabús	1 K 30 f	1 K 90 f
felsál szelet	2 K 20 f	3 K — f
1 kg. borjúhús	1 K 80 f	2 K 80 f
1 kg. ürühús	1 K 80 f	3 K — f
1 kg. sertésbús	2 K — f	2 K 45 f
1 drb csirke	3 K 50 f	4 K — f
1 drb tengeri nyúl	2 K 60 f	— K — f
10 drb tojás	2 K 60 f	— K — f
1 mm. burgonya	14 K — f	22 K — f
1 kg. vaj	4 K 40 f	— K — f

Ha hinni lehet ezeknek az áraknak, akkor nem tudjuk megérteni, hogy mi szükség van a francia közlelmiszer rendezésére?

A franciák új hadügyminisztere, Gallieni rendkívül különös rendeletet adott ki a napokban. Rámutat arra, hogy Franciaországban ismét tulteng a protekció, különösen a hadsereg tényleges tisztjei körében tapasztalható ez. Ezek a tisztiek minden összeköttetésüket felhasználják, hogy itthon maradhassanak és a tartalékos bajtársakat tuzskolják ki a frontra. Ennek az állapotnak végét akar szakítani az új hadügyminiszter és a hadsereghez intézett rendeletében a legszigorubban megtiltja a protekció igénybevételét. Hogy lesz-e valami eredménye ennek a negy szigorúnak, azt nem tudhatjuk meg a Tempsból, mert a rendelethez fűzött kommentárt kitörölte a cenzura.

A Temps e számának vezércikke valóban szokatlanul érdekes. Részletesen beszámol a harctéri helyzetről és a leg tárgyilagosabban megállapítja, hogy a központi hatalmak (mi) mindenütt jól állunk. Konstatálja, hogy a németek még bent vannak Franciaországban és Oroszországban s gyorsan előre nyomulnak Szerbiában, a balkáni helyzet pedig folyton rosszabbodik. Azt is elismeri, hogy a németek visszavették a legutóbb tőlük elragadott francia lövészárkokat. Tényként állapítja meg, hogy a németek most olyan helyzetben vannak, mint a franciák voltak 1812-ben.

„1812-ben — írja — mi voltunk az urak Bécsben, Moszkvában, Berlinben, Rómában, Madridban és másnapra bekövetkezett a nagy katasztrófa. Európának sokkal degeneráltabbnak kellene lenni, hogy ne tudná megtenni a Vilmos által vezetett németekkel ugyanazt, amit száz évvel ezelőtt megtudott tenni a franciákkal, akiket Napoleon vezetett.”

A nagytekintélyű lap tehát más vigasztal nem tud szolgáltatni, mint a francia nép száz év előtti katasztrófájával. Hogy megelegszik-e ezzel Napoleon népe, nagyon kétséges.

Tizenhat hadtestünk szabadul föl a Balkánon.

(Törökország megtámadja Angliát Egyiptomban. — Az entente kudarca a Balkánon. — Közelebb a békéhez.)

Távírási tudósítás.

Stockholm, november 13.

Az *Alfred* katonai munkatársa a balkán háború jelenlegi állásáról a következőket írja:

A német és osztrák-magyar sereg balszárnya és a bolgár sereg balszárnya között a távolság ma már alig százötven kilométer. A bolgárok balszárnya Üszküből északra törekszik Mitrovica felé, Kövess serege pedig a Iazarevac—mitrovicai vonalon nyomul előre. Eddig ez a sereg naponként tíz-tíz kilométert haladt előre és ez alapon számítva, egy hét alatt találkozniok kell egymással. Ha azonban e mozdulatok gyorsaságát a legközelebbi napokban ellensúlyozni fogja a szerbek heves ellenállása, a legpeszsimisztikusabban számítva is, csupán napi öt kilométerre téve a kövessné közeledést, legfeljebb két héten belül találkozni fognak egymással a szövetséges seregek. Ezzel teljesen körül fogják zárni a szerb hadsereget és megpecsételik annak katasztrófáját.

Hogy a szerb hadseregek jelentékeny része Montenegróba menekülhessen s ez által a balkáni háborút még néhány héttel hosszabbra húzódhassák, a jelenlegi katonai helyzet szerint kizártnak tartjuk. A terüviszonyok, kapcsolatban az őszi esőzéssel és a rossz összeköttetésekkel, ezt lehetetlenné fogják tenni különösen, ha a Boszniában álló osztrák-magyar hadseregek erélyesen előrenyomulnak. Így kizártnak kell tartanunk azt is, hogy a nyugati hatalmak részéről küldendő megerősítések elég erősek lehessenek arra, hogy idejekorán való beavatkozással a szerb sereg katasztrófáját megakadályozzák. Ígyformán az entente legfeljebb arra szorítkozhatik, hogy Bulgáriát megtámadhatja, azzal a céllal, hogy a központi hatalmak vasúti összeköttetését Törökországgal megszakítsa. De ez a terv is alig sikerülhet.

Szerbia legyőzése után mintegy tíz osztrák-magyar és német s körülbelül hat bolgár hadtest szabadul fel. A török erőket nem is számítva, tehát tizenhat hadtesttel rendelkeznek a szövetségesek, hogy az entente partraszállott seregeit tönkretegyék. Legalább tíz hadtestet kellene a franciáknak a Rhodope-hegység szorosai ellen küldeniök, már pedig erre Joffrenak Franciaországban sürgősebb szüksége van, annál inkább, mert a szerbek legyőzése után valószínű a német hadsereg átcsoportosítása és nyilvánvaló, hogy a franciák maguk is tartanak attól, hogy a velük szemben álló német hadak ekkor igen jelentékenyen megerősödnek. Sokkal hihetőbb az a kombináció, hogy az entente egyáltalában nem gondol komoly offenzívára a Balkán-félszigeten, hanem nyugaton fogja főerőit koncentrálni.

A balkáni hadjárat tehát, mikor egyrészt a háromszázezer főre becsült szerb-montenegrói hadsereg megsemmisítését eredményezi,

a központi hatalmaknak legalább ugyanily számú erőgyarapodást jelent a bolgár segítség révén és lehetővé teszi, hogy Törökország Anglia ellen Egyiptomban is támadóan léphessen fel.

A központi hatalmak már azelőtt is katonai szempontból fölényben voltak ellenségeikkel szemben, most pedig ez a fölény oly nagy

lesz, hogy az entente részére a győzelem minden reménye eltűnt. (Ezt erősíti meg az a szenzációs és nagyjelentőségű stockholmi távirat, a melyet lapunk élén közlünk. A szerk.)

Éppen ezért érthető, hogy

a newyorki tőzsdén a minap erős pánikszzerű ijedelem vett erőt,

amely sokkal nagyobb kihatásu volt, mint a néhány héttel ezelőtti bessz-mozgáalom, amely annak a félelemnek volt a következménye, hogy az Egyesült-Államok kivitele hadászati cikkekben meg fog szünni.

Ily körülmények között az hisszük, hogy a béke sokkal közelebb van, mint ahogyan Európában az emberek hatalmasan működő ágyutűz közepette remélni merik.

Jegyzések a harmadik hadikölcsönre

(Az aláírás utolsó napjai.)

Az Aradi Közlöny tudósítja.

Arad, november 13

Mindenkinek jegyezni kell a harmadik hadikölcsönre! Ez legyen a jelszó a hátralevő jegyzési napokon. Köztudattá kell emelni azt a nagy igazságot, hogy a kisemberek részvételével fűge a mi harmadik pénzügyi próbatételünk igazi sikere. Az első, meg a második hadikölcsönnél ezvaránt kiváló volt, hogy a tízezer koronánál kisebb jegyzésekből száz meg száz millió gyűlt egybe és ez tette igazán fényessé, maradványon becsessé a magyar nemzet pénzügyi erejének fívonulását. Mindkét alkalommal közel négyszázezer jegyzés történt, kétszázötven százalékos szám Magyarországra lakosságához képest. De ha meggondoljuk, hogy Magyarországon mintegy 300 000 olyan gazda van, aki 20 holdnál többet mondhat magának és körülbelül ugyanannyi önálló kereskedő, iparos, vállalkozó élvezték katonáink vitézsége folytán a háborítlan gazdasági élet előnyeit; ha számításba vesszük, hogy ezenkívül legalább 400.000-re tehető a tőkésnek, tisztviselőnek, a szellemi foglalkozást űzőknek, a jobban fizetett alkalmazottaknak és munkásoknak száma, akiknek módjukban van — legalább legkisebb összeggel — egy ötven koronás kötvény jegyzésével résztvenni a nemzet nagy harcához szükséges költségek előteremtésében: legalább egy millió embertől várható el joggal Magyarországon, hogy megszerzi a front mögött nyugodtan, megvédve élő polgárok becsülettelével: a hadikölcsönkötvényt. Ne higye senki, hogy az ötven, százkoronás jegyzése mitsem ér a milliók tengerében. Ellenkezőleg, ezekből rekrutálódik az a hatalmas, minden teherpróbát megbíró pénzfolyam, mely soha el nem apadhat, amely örök erővel újra meg újra diadalmasan előre-tör. Azzal sem lehet kitérni a köteleesség teljesítése alól, hogy épp e napokban talán nem rendelkezünk még 50 koronával sem, mert hiszen egy 50 koronás kötvényt már 11 K. 20 fillérrel, egy százkoronásét 22 K. 40 fillérrel jegyezhetünk. A bőséges pénzfelett rendelkező pénzintézetek ugyanis ólós kamat mellett készségesen hajlandók a hiányzó összeget előlevezni, ha a kötvényt náluk hagyjuk zálogba. Ezt a kis összegű zálogkölcsönt pedig néhány hónap alatt könnyen és hamarosan törleszt-hetjük és birtokunkba vehetjük a hadikötvényt, az igazolólevelet arról, hogy a nemzet nagy megpróbáltatása idején megtettük elemi polgári köteleességünket. Bizonyára számon kérük majd a vagyonosoktól, a teherlősektől is, hogy

anyagi erejükhöz mérten szívesen segítségre az érettek vérző fiainknak, testvéreinknek? De ha ezek, a számára nézve kevesek, esetleg nem teljesítik, vagy nem kellőképpen polgári köteleességüket, ezen az ország sorsa nem fordul meg. A nemzet harcának diadalmas befejezése valójában a kisemberek millióinak, a nemzet igazi talpkövének hűségén, kitartásán, áldozatkészségén sarkallik. Ezt a hatalmas lendítőt kell a következő napokon a harmadik hadikölcsön szolgálatába állítani; a nép széles rétegeire kell appellálni a hontitai köteleesség és a józan okosság nevében és akkor a biztos és nagy siker el nem maradhat.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál a mai jegyzések: Szabó Béla 16 000 korona, Sebess Károly 10 000 korona, Róóz Jenő 10 000 korona, Fülöp Endre 8 000 korona, Bonis Gábor 6 000 korona, Stiner Miksa 5 500 korona, Schmeidek Aloiz 5 000 korona, S'eger István 5 000 korona, Bodnár Géza 4 000 korona, Rosenzweig Armin 4 000 korona, Neulaender Andor 3 000 korona, Szemere Mihály 3 000 korona, Szilágyi Erzsébet 2 400 korona, ifj. Horváth Lajos 2 000 korona, Lauthner Máté és további 12 000 korona, Mezei Márton 1 500 korona, Ujhelyi Imre 1 500 korona, Kenes Elek 1 050 korona, Landsmann Ilka 1 000 korona, Perl József 600 korona, Bóke Sándor 500 korona, Pálosi Dénes 200 korona, Zoltán Éva 100 korona, Összesen 102 350 korona. Összes jegyzés eddig 10 578 300 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a mai következő nagyobb jegyzések történtek: Éles Annáné 60 000 korona, Fodoré Hervay Vikta 25 000 korona, Cinner Lipót 23 000 korona, dr. K. 20 000 korona, Madár András és neje 16 000 korona, Lészai Sándorné 6 000 K. Szép János 5 000 korona, Jánosik István 2 000 korona, Sándor Tódor 2 000 korona, dr. M. G. Lajos 1 600 korona, Szabó Sándor 1 800 korona. Összes eddigi jegyzés 6 750 000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma is voltak jegyzések. Eddig ennél a takarékpénztárnál 3 850 000 korona a jegyzések összege.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál a mai nap vezetésesebb jegyzései: Arad szab. kir. város gyámpénztára 5 000 korona, Vértés M. B. közeg. B. 4 000 korona, Hiberéger Lajos 3 000 korona. — A Soborsini Takarékpénztár 16 000 koronát jegyzett és kisebb jegyzésekből 2 100 korona folyt be. A jegyzések végösszege 2 018 150 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma Malát Karolina 15 000 korona, Cservenka Jánosné 1 000 korona, Balta Julia 400 koronát jegyzett. Összes jegyzés a mai napig 1 741 000 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma 8300 koronát jegyeztek. Még pedig: Kaufmann Lajos 5 000 korona, Dömötör Bertalan tart. főhadnagy 3 000 korona, Eötvös Jenő kereskedelmi iskolai tanuló 300 korona. Összes jegyzés 380 300 korona.

Az Aradi Kereskedők Takarékpénz- és Hitelszövetkezeténél ma 23 200 koronát írtak alá. A jegyző felek közt van a soborsini állami elemi iskola utabbi jegyzése 5 000 korona. Összes eddigi jegyzés 1 051 800 korona.

SPORT.

+ Játékonycélu football mérkőzés. Élénk érdeklődéssel tekint Arad sportkedvelő közönsége a ma délután eldöntésre kerülő Aradi Torna Egyesület — Aradi Munkás Testvér Egyesület football mérkőzése elé és tekintve a csapatok jelenlegi formáját, egy igazán élvezetes játékban lesz alkalmunk gyönyörködni. Mindkét csapat a legteljesebb összeállításban veszi fel a küzdelmet, melynek rendes letolyására a rendezőség megtett minden előkészületet. A mérkőzés pontban egynegyed 3 órakor kezdődik az ATE. óvártéri sporttelepén és a tiszta jövedelem a kárpáti falvak felépítésének alapja javára lesz fordítva. Helyárak: ülőhely: 60 fillér, állóhely: 40 fillér, munkás- és diák-hely: 20 fillér.

Ragaszkodik a város a lisztjutalékhoz.

— A tiszti főügyész véleménye. — Tizenhat fillér egy tojás. — Hét korona negyven fillér a sertés zsír. — Lisztosempésés a postán. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 13.

Arad város közönsége lisztellátásának zavartalanosságát biztosítandó, a tanács ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a malmok beavánvával, amelyben ezek bejelentik, hogy november 15-én kénytelenek a lisztállítását befejezni, ha a tanács sürgősen nem tudja a Haditermény Részvénytársaságtól a már eddig leelőlegezett és még ezután szükséges búzát kinttartatni. A tanács elfogadta a közlélmzési bizottság javaslatát és kiküldötte Lócs Rezső helyettes polgármestert, valamint Bing Hugó törvényhatósági bizottsági tagot, hogy a részvénytársaságnál eljárjanak.

— Azonban ez a lépés — mondotta a helyettes polgármester — csak szíveség a malmokkal szemben, mert a tanács azon az állásponton van, hogy a buza beszerzése a malmok kötelessége és csak ezért megy fel a tanács kiküldötte Budapestra, mert a lisztállítás folytonossága nemcsak a malmok, hanem a közönség érdeke is. Együttal bejelentem a tanácsnak, hogy a malmok eme kérelmükön kívül egy kijelentést is terjesztenek a tanács elé és ez az, hogy a beállott változás következtében most már szabad kézből nem vásárolhatunk, hanem a Haditermény Részvénytársaságnál kénytelenek a búzát beszerezni és ezért a városnak felajánlott provisiót a jövőre nem fizetik. A közlélmzési bizottság is foglalkozott ezzel a kérdéssel, de minthogy ez jogkérdés, nem tartotta magát kompetensnek az állásfoglalásra, hanem úgy határozott, hogy a főügyész véleménye alapján intézze el a tanács a bejelentést.

— Kérem a főügyész urat szakvéleménye előadására — szöjt a polgármester.

— A lisztellátási ügyre vonatkozó iratok és a malmok beadványának tanulmányozása után — mondotta Jegassy Károly dr. tiszti főügyész — a malmok álláspontját elfogadhatónak nem tartom. Bejelentésük lényege az, hogy nem tartják magukra többé kötelezőnek a város részére biztosított 200 korona jutalék megfizetését, mert vis majornak tekintik azt, hogy a város szükségletét fedező búzát bevásárolni nem volt módjukban.

— Ezzel szemben áll az a tény, hogy mikor a versenytárgyaláson ajánlataikat megtették, abban nem kötötték ki terminust arra, hogy meddig köteles a város a vásárlási engedélyt megszerezni a részükre. A város ama feladatának, hogy a kellő időben juttassa el a malmok kezéhez az engedélyt, megfelelt, mert rendkívüli ülésben hozott határozatot és mindent megtett, hogy az engedélyt megszerezze a kormánytól. Arra a 80 vagonra, amelyet a malmok előleg gyanánt bocsátottak a város rendelkezésére, már szeptember 11-én megkapták a malmok az engedélyt a tanácstól, de már szeptember 21-én értesítették a tanács, hogy a miniszter sürgősen adott engedélyt adott a vásárlásra és hogy az írásbeli engedély ezt követni fogja. A rendes kereskedői gondosság mellett az olyan összeköttetéssel bíró malmok, mint a szóban lévők, gondoskodhattak a buza megszerzéséről a rendelkezésükre állott idő alatt, de a praxisuk olyan, hogy feltétlenül gondolniok kellett a szállítási

nehézségek lehetőségére és ezt beadott ajánlataikban hangsúlyozottan kiemelhették volna. Ezt nem tették, de szeptember 28-án sem jelentették ki, hogy a vásárlási engedély megkészt és most már ők kötelességüknek eleget nem tehetnek.

— Még ha vitatni lehetne is, hogy vis major áll fenn a malmok részére és ezért nem szerezhetek idejekorán gabonát, kérdés, kit terheljen az ebből származó kár. Erre csak egy felelet lehet: a malmokat. Ok tartoztak gondoskodni a gabona bevásárlásáról, az 5 kötelességük, hogy előrelátók legyenek és ezért az ezek elmulasztásából származó terhet még csak részben sem háríthatják a városra. A malmoknak maguknak is volt vásárlási engedélyük és azt kérdem, vajon ezt nem meritették-e ki, vajon mikor a maguk részére vásároltak akkor is volt vis major?

— Véleményem tehát az, hogy a malmok nem állottak vis majorral szemben, mert előre kellett gondolniok arra, hogy nehézségek lehetnek, a város nem oldhatja fel őket kötelezettségük teljesítése alól és köteles őket a szerződés betartására. Hogy a nyolcvan vagon előlegezett buza után sem akarnak jutalékot fizetni, azt sem akceptálhatom, mert ezt ők önkéntesen ajánlották fel, a város nem kényszerítette őket arra, hogy előlegezzenek.

— Javaslatom az, hogy jelentse ki a tanács: a malmok kötelesek a szerződésben vállalt minden kötelezettségüknek eleget tenni, de hogy segítsen rajtuk, hajlandó közbenjárni a tanács a Haditermény Részvénytársaságnál, hogy a megőrlésre szükséges búzát megkapják. Ez azonban nem más, mint szíveség velük szemben és ez a város jogait nem érintheti.

A tanács egyhangulag elfogadta a főügyész javaslatát.

Ezután a tanács a közlélmzési bizottság javaslatával foglalkozott és azokat, mint lapunk mai számában ismertettük, el is fogadta. Kivéve a tojás árának meghatározására vonatkozó javaslatot nem fogadta el és úgy határozott, hogy nem tesz különbséget termelő és viszontelárusító közt, hanem egységesen tizenhat fillérben szabta meg a tojás árát és becsüntette a városi sátorban a tojás eladását, mert oly kevés jutott a fogyasztóknak, hogy az a tojásárnyon nem változtatott. A sertészsír árát 7 korona 40 fillérben, a szalonnát 7 korona 20 fillérben állapította meg.

Bejelentette a helyettes polgármester, hogy a vámonknál betiltották a liszt kivitelt és hogy a miniszter a következő leiratot intézte a városhoz:

Tudomásomra jutott, hogy az ország igen sok vidékéről nagymennyiségű lisztet szállítanak ki postacsomagokban Ausztriába. — Egyes kereskedők, malmok, stb. lisztnek ily módon való szállítása iránt az osztrák lapokban hirdetések is tesznek közé s a liszt kiszállítását azután nagyban és nyíltan üzik. Minthogy az e részben irányadó kormányrendeletek a gabonatermést zár alá helyezték és így azoknak, akik a lisztet postai úton Ausztriába kiszállítják, az ehhez szükséges lisztmennyiségek törvényes úton rendelkezésükre aligha állhattak, az országos készletek kimerése és a helyi közfogyasztás ellátásának zavartalanossága érdekében is felhívom a polgármester urat, hogy az említett tünetet kísérelje figyelemmel és amennyiben ezt a visszaélést tapasztalná, annak haladéktalan megszüntetése és a rendelet ellen vétők szigorú megbüntetése iránt intézkedjék.

A tanács a jövőben semmitéle szállítási engedélyt nem ad ki többé.

Barth Lulut letartóztatták.

(Az autogram-király kalandja Prágában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 13.

Barth Lulu, a mindenütt feltűnő Barth Lulu, az autogram-király, aki mindig tudott gondoskodni arról, hogy havonta legalább egyszer a lapokban szerepeljen, Barth Lulu Prágában kellemetlen helyzetbe került. Mint Prágából jelentik, Barthot ott letartóztatták, mert — azt hitték, hogy híres autogramjai, amelyek közt a királytól és Vilmos császártól kezdve egész Fedák Sáriig minden nevezettség szerepelt — azt hitték, hogy ezek a híres autogramok nem eredetiek.

Prágában letartóztatták, — így szól a távirat — a magyarországi, aradi illetőségű Barth Lajost, akinek tulajdonában egy nagyértékű autogramgyűjtemény van. A prágai rendőrség figyelmét ugyanis felhívta a drezdai rendőrség Barthra, mint csalóra. A német hatóságok behatóbban akartak személyével foglalkozni, de Barth hirtelen eltűnt. A rendőrség most megfogja állapítani, hogy az autogramok valódiak-e. Barth albuma aláírásokon kívül igen sok csinos képet tartalmaz hirneves festőktől s e képek eredetieknek látszanak. Barth, aki teljesen vagyontalan, saját vallomása szerint, több mint 800.000 koronát költött az albumra, s hogy az aláírások valódiak.

Eddig a prágai távirat. Eddig még soha sem történt meg, hogy valaki a „Welt” album hitelességében kételkedett volna s valószínű, hogy ez alkalommal csak valami tévedésről, vagy rosszakaratu feljelentésről van szó s Barth csakhamar visszanyeri szabadságát, ha másról sincs szó, mint az autogramok hitelességéről.

Sándor János belügyminiszter látogatása Mackensennél. Megirtuk, hogy Sándor János belügyminiszter végigjárta az egész dunai partot és utja dokumentálása lesz annak, hogy a magyar állam, a magyar haza szeretőn gondoskodik minden polgáráról és az áldozatokat a maga részéről hozandó áldozatokkal jutalmazza meg. Délvidéki útjában meglátogotta Temesszigetet, Kevevárát, ahonnan pénteken reggel nyolc órakor a miniszter és kísérete motoros bárkára szállt és átment a szerb partra. Sándor János belügyminiszter két fia, továbbá Joanovich Sándor kormánybiztos és Láng Mihály báró országgyűlési képviselő társaságában látogatást tett Mackensen tábornagnál. A látogatás majdnem két óra hosszáig tartott és a miniszter élénk beszélgetést folytatott a hadvezérrel a Délvidékről és a szerbiai állapotokról. Később a miniszter megtekintette a közeli vidéket. Viszajövet a belügyminiszter és kísérete a Magyar Folyam és Tengerhajózási Társaság egyik hajójára szállott, melyen csakhamar megjelent Kraimer őrnagy hadseregét kíséretében Mackensen tábornagy, hogy a miniszternek a látogatást visszaadja.

H I R E K.

Nyílt levél

az I. kerület tisztelt választó-polgáraihoz!

Az aradi nemzeti munkapárt az I. kerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyre: *Embey Iván* urat kir. tanácsos, pénzügyigazgatót jelölte. A munkapárt jelölte ugyan *Embey Ivánt*, de ő nem egy pártnak, hanem az egész kerületnek jelölte, mit legjobban bizonyít azon körülmény, hogy vele szemben a kerületben más jelöltet nem is állítottak fel. Ma minden kétséget kizárólag bizonyos is *Embey Iván* ur megválasztása, mégis arra kérem igen tisztelt Polgártársaimat és különösen kereskedő kartársaimat, hogy ma, vasárnap d. e. 9-től d. u. 4-ig az urnánál tömegesen megjelenni és szavazatukat *Embey Ivánra* leadni sziveskedjenek. Ezzel fogjuk jelöltünk iránt tiszteletünket, nagyrabecsülésünket, igaz, őszinte ragaszkodásunkat legszebben, legméltóbban kifejezésre juttatni. Hazafias üdvözléssel, *Adler Andor*.

Az első kerületben néhány nap óta egy önjelölt dolgozik nagy apparátussal. Nehogy a választáson bármiféle meglepetés is történhessék, az első kerületi munkapárt vezetősége kéri a választó polgárokat, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg az urnánál és szavazzanak le *Embey Iván* királyi tanácsos pénzügyigazgatóra.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Brüsszel. A főkormányzó rendeletet bocsátott ki, amellyel utalással a szárazföldi háborúra vonatkozó hágai egyezmény 49. szakaszára **Belgium lakosságára további intézkedésig havi negyven millió franc hadisarcot vet ki a hadsereg szükségleteinek fedezéséhez és a megszállott területek igazgatásának költségeihez való hozzájárulása** címén. A német közigazgatási hatóságoknak joguk van a havi részletek kilizetését egészben, vagy részben, német pénzben 100 frank: 80 márka árfolyamon követelni. A fizetési kötelezettség kiterjed Belgium kilenc tartományára, amelyek egyetemlegesen felelősek a szóban forgó összegekért. Az első részletet december 10-ig kell a brüsszeli császári kormányzóság hadipénztárába befizetni.

London. Az admirális közli: Az „E 20” tengeralattjáró, amely a Márvány tengeren teljesít szolgálatot, október 30-óta nem adott hirt magáról. Attól félnek, hogy elsüllyesztették. Az ellenség dróttalan táviró útján jelenti, hogy három tisztjét és a legénység hat emberét fogóságba ejtette. (A mai török hivatalos jelentés közli, hogy a szóban forgó angol tengeralattjárót a Dardanellákban elsüllyesztették. A szerk.

Konstantinápoly. Eddig a törökök nyolc tengeralattjárót köztük öt angolt, süllyesztettek el.

London. Az Guild Hallban rendezett banketten az orosz nagykövet nem vett részt. Ezt a tényt azzal kapcsolatban, hogy *Asquit* beszédében nem emlékezett meg Oroszországról, különböző kommentárokkal kísérik.

Szaloniki. A Havas jelenti: A szövetségesek frontjáról ma nem érkezett újabb hír. Az új angol csapatok a szövetségesek seregeinek jobb szárnyát erősítik meg. Jólétesült körökben alaptalannak tartják azt a hírt, hogy az albánok fellázadtak a szerbek ellen. Szerbiából erről semmi megbízható jelentés nem érkezett. *Epiphaneus* püspöknek internálása élénk feltűnést kelt. A püspököt *Nexesba* vitték.

Amsterdam. *Morning Post* jelenti: Bulgária Szerbia leverése után **Görögországtól a szigorú semlegesség betartását és ebből kifolyólag az antant csapatok leszerelését fogja követelni.** Valószínűnek tartják, hogy Görögország kénytelen lesz a követelésnek eleget tenni.

Lugano. **Oriási feltűnést kelt báró Levy Henriknek, Olaszország egyik legnagyobb bankarának, a többszörös miliamcsnak Firenzében történt letartóztatása. A báró hadseregszállítási csalás miatt került börtönbe. Barátai ártatlanságát hangoztatják. A hetvennégy éves embert közös cellába dugták fegyencsekkel. A család kérelmét külön cella iránt elutasították.**

A II. kerület választási irodája *Weitzer János* utca 11. (Kintzig-ház.) Telefon 5. szám.

— A IV-ik kerület választó-polgárai a szavazó-cédulákat a szavazóhelyiség előtt, a választási megbízotaknál vehetik át.

— Egy, akinek sírja van a harctéren és mégis él. *Szigetvárról* írják: *Nicsovics Ottó* orvosnövendék, hadapród, akiről néhány héttel ezelőtt a harctérről az a jelentés érkezett, hogy több más társával együtt elesett, édesanyjához *Moszkvából* és *Tseljabinszk-ből* *Azsiából* küldött levelet, amelyben tudatja, hogy nemesak él, hanem jól van és egészséges is. Érdekes, hogy *Nicsovics Ottó* harctéri ismerősei azt is megírták, hogy általuk megnevezett községben a templom mellett van eltemetve *Nicsovics* és fejfáján neve is rajta van. A dolog — mint utólag kiderült — úgy történt, hogy egy hasonló külsejű elesett hadapródot *Nicsovicsnek* néztek ilyen a mint temették is el.

— A kíváncsi postás büntetése. *Lugosról* írják: Az itteni törvényszék levéltitok megsértésének vétségéért három hónapi fogháza és hivatalvesztésre ítélte *Paripov Száva* lugosi postahivataltitokot, akire tízenöt esetben rábizonyították, hogy idegen leveleket felbontott és elolvast. Az ítéletet most a tábla döntése után a Kuria is helybenhagyta.

— **Aradi példára.** *Brassó* jelenti: Nagyszében városa kezdeményezésére *Brassó, Beszterce, Medgyes, Segesvár, Szászsebes* és *Szászvágyon* városok november 18. és 19-én Nagyszébenben értekezletet tartanak az élelmiszerek drágulása és azok beszerzése ügyében.

— **Eljegyzés.** *Engel Kató* urisányt, *Engel Mór* keresk. szakiskola vezetőjének leányát eljegyezte *Albala Izsó*, a *Funkelstein-cég* dispo-nense.

— **Szolgálati jubileum.** A pankotai *Sulkowski*-uradalom tisztikara *Haberfelner Béla* uradalmi erdőmester 25 éves szolgálati jubileumát november hó 20-án, szombaton, megünnepeli. Délután 10 órakor ünnepélyes szentmise lesz a pankotai *Sulkowski* kegyuri templomban. Ezt követi a tisztelgők fogadtatása a plébániában. Délben pedig ünnepélyes ebéd, a pankotai *Fehér Kereszt*-szállója nagytermében.

— **Hadipótlék aradi munkásoknak.** Az aradi *Weitzer János* vaggongyár igazgatósága hosszabb idő óta azon fáradozott, hogy munkásai részére mérsékelt áron élelmiszert szerezzen be. Ez a törekvés azonban a mai viszonyok között nehézségekbe ütközött, és ezért az igazgatóság, a mai nehéz megélhetési viszonyok enyhítésére a munkásoknak november, december, január és február hónapokra hadipótlékot nyújt. A rekvirált munkások kivételével a gyár összes munkásai, akik legalább hat hónap óta vannak a *Weitzer-gyár* szolgálatában, hadipótlékot kapnak, azonban oly kikötéssel, hogy mindazon munkások, akik gyárvezetőség által túlórai munkára rendeltetnek ki, ezen túlórai munkát tényleg el is végzik, míg ellenben azon munkások, kik ezen rendelkezésnek nem tesznek eleget, a hadipótlék kedvezményében nem részesülnek. A hadipótlék nőtlen, vagy gyermektelen munkások részére, akiknek átlagos heti keresete 30 koronán alul van 12 korona havonként, ugyanilyeneknek 30 koronán felüli heti keresetnél 8 korona havonként, oly munkások részére, kiknek 1–3 gyermekük van és átlagos heti keresetük 30 koronán alul van 16 korona havonként, ugyanilyeneknek 30 koronán felüli heti keresetnél 12 korona havonként, végül oly munkások részére, kiknek háromnál több gyermekük van és átlagos heti keresetük 30 koronán alul van 24 korona havonként, ugyanilyeneknek 30 koronán felüli heti keresetnél 20 korona havonként. A rekvirált és katonai munkások részére a katonai vezetés útjánjáról a következtében továbbra is megmarad azon kedvezmény, hogy ingyen lakást és katonai áron ellátást kaphatnak, miáltal megélhetésük lényegesen meg van könnyítve. Az első kifizetés november hó második felében teljesíthető.

— **A Marta rendkívüli közgyűlése.** Jelentette már az *Aradi Közlöny*, hogy a *Marta* e hó végén *Aradon* közgyűlést fog tartani, amelyen bejelentik a vállalat vezetésében történő változást. Mint most értesülünk, a *Marta* rendkívüli közgyűlése e hó 20-án, szombaton délelőtt tíz órakor lesz az aradi városházán. A közgyűlésen tudomásunk szerint bejelentik az igazgatóság lemondását s megválasztják az új igazgatóságot. Ugy értesülünk, hogy az igazgatóság elnöke *Lánczy Leó* v. b. t. i. a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* elnöke.

— **Mit hazudnak a ruszofil román lapok?** *Bukarestből* jelentik: A ma reggel *Bukarestben* megjelent két tulzó ruszofil lap az alábbi fantazmagóriát közli:

„Amint értesülünk, néhány nap óta számos román asszony és leány *Brassó*ból *Predealra* és *Szinajába* menekült, azon okból, mivel az osztrák-magyar kormány intézkedéseket tett, hogy a 18–40 év közötti összes román asszonyok és leányok haját vágják le és öltöztessék fel őket, mint a katonákat, hogy utakat és lövészárkokat csináljanak.”

— **Koszorúmegváltás.** *Weisz Adolf* és neje *Ujaradról* 20 koronát adományoztak a *Vörös Kereszt* céljaira, mint *Sági Henrikné* ravatalára szánt koszorú megváltását.

— **A katonák meleg ruhája javára a Mindszentek ünnepén és a halottak napján a temetőben megtartott gyűjtés 138 korona 18 fillért eredményezett. Az áldozatkész közönség ezen adományait ezúton köszöni: dr. Múlek Lajosné elnökő és ifj. Kovács Gyula jegyző.**

— A soborsini állami iskola november 7-iki hadi-jótekonycélu estélyének jövedelme 511 korona 89 fillér. Hadikölcsön jegyzés az iskola ivén 15.600 korona, ennek jutaléka 78 korona, összesen 589 korona 89 fillér. Ez összegből az elesett tanítók özvegy és árvaalpjára 500 korona, a vak katonák segélyezésére 20 kor., a „Gyermekvédő liga” céljaira 25 kor., a „Zsófia szanatórium” támogatására 20 kor., végül a harctéren küzdő katonák karácsonyfájára 24 kor. 89 fill. fordított. Felülfizetni kegyesek voltak Arnold Jánosnál: 100 kor. Hunyady Károly gróf, 40 kor. Soborsini vöröskereszt fiókegylet, 20—20 kor. Dr. Tagányi Sándor, öz. Mocsonyi Jenőné, 15 kor. Seidner Dezső, 10—10 kor. öz. Urményi Bernátné, Polgári Társaskör, Jótékony Társaság, 6 kor. Tordy Árpád, 5 kor. Arnold János, 4 kor. 60 fill. Dr. Murády Árpád, 4 kor. Dr. Preisz Bernát, 3 kor. 20 fill. Keller János, 2—2 kor. Reck Ottó, Marosborsai körjegyzőség, öz. Wondrinsky Jánosné, Teodorovits Pantol nyug. tanító, Gyertyánffy Ilona, Volk József, 1 kor. 50 fill. Urdl Antal, 1 kor. 40 fill. Klocsek József, 1 kor. 20 fill. Cseréy Gyula, 1 kor. 10 fill. öz. Lenárt Lajosné, Lagy Lászlóné 1 kor. Mohaupt Erzsébet, Nechville Rudolfiné: 60 fill. özvegy Peschka Józsefné; 50 fillér Erdélyi Gyuláné; 40 fillér Magye Constantinné, Szabó Andrásné, öz. Moskovitz Albertné, 30 fill. Tóth Róbert, összesen 270 kor. 70 fill. A pénztárnál 10 kor. önk. Tűzoltóegyesület, Derzsy Ferenc; 6 kor. Róth Mór, Friedmann Samu; 4 kor. 40 fill. Szepessy Béla: 4 kor. Lövinger Samu, Kiss András; 3 kor. 40 fill. Kiss József, Schram Róbert; 3 kor. Kemka Gyula; 2 kor. 60 fill. Bartha Lajos; 2 kor. 40 fill. öz. Klein Lőrincné, Báder Károly; 2 kor. 20 fill. Muzsaj Sándor; 2 kor. Heszkl Mayer, Léwy Jakab, Binert Péter, Róth Mór alkalmazottai; Meyländer, Róth Jakabné, Kaffka Adolf, Theodorovits Nikodém, Bendl Mária, Hollósy Ignác, Bárdy Kálmán, Rosenbach Samu; 1 k. 60 Kulás Lipót; 1 k. 40 Kriros, Tóth Ferenc, Kassay, Pópa Sándor, Borbély Gáspár, Héry Mihály, Szignárovits Mihály, Alexa Gergely; 1 kor. Káptalan Nagy József, Telbisz Henrik, Varga István, Zsigmond Ferencné, Hirschmann Márk, Matusek, Erdei Ferenc, Kierer Fidel, Gottlieb Ferenc, Fürst Simon, Bieber Tivadár, Keilmayer Arthur, Csathó Gábor, Spornl Ferenc; 80 fill. Lieber, 60 fill. Hegedüs Lászlóné, Bötes József, Jónász István, Veitz; 40 fill. Tóth Róbert, Hegedüs László. Összesen 118 kor. 69 fill. Urdl Emma gyűjtőse 28 kor., perselygyűjtés 8 kor. 56 fillér. A kegyes felülfizetőknek — a támogatandók nevében is — halás köszönetet mondanak a soborsini állami iskola tanítótestülete és növendékei.

— Gazdát cserélt aradi ingatlanok. Mandl Ferenc és neje eladták az aradi 8194. sz. tjkben felvett Varjassy Lajos-utca 31. sz. házat 11500 koronáért Hingler Boldizsár dr. és nejének. — Szabó Gusztáv és neje eladták az aradi 1250. sz. tjkben felvett Argyal-utca 10. sz. házat 3600 koronáért Jánosi Antal és nejének. — Falkóczi Alajos és neje eladták az aradi 1831. sz. tjkben felvett Urbán Iván-utca 1. sz. házat 10000 koronáért Végh István és nejének.

— Adományok. A Lyceum kórház vezetősege hatás köszönetét fejezi ki az alábbi nemes szívű adakozóknak, kik usonnával, cigarettával, borral és egyéb adományokkal látták el a szenvedő katonákat: Spitz nővérek, Kelemen Józsefné, Néda Léna, Balla Léna, Varga András, Meer Mór és Fia, Jankuleszku Mária, Domány Józsefné, Mayerhoffer Lajosné, Herbstein Cecília, Vajda Lajosné, Glück József, Braun, Varga Andrásné, Belkó Istvánné, Tisch Róza, Zima Tiborné, Vajda Zsigáné, Färber Lajos, Herold Antal, Deutsch Mária, Pál Miklós, Halmay Andorné, Dózsa kenyérgyár 6 drb. kenyér. A vezetőség a kórház további szives támogatását kéri.

— Az idei Mikulás a rokkantaké. Az idei Mikulásnak történelmi jelentőséget ad az Augusztal-alap országos akciója, amelynek az a célja, hogy Mikulás-ajándékaink vásárlásakor rokkant hőseinknek is ajándékozzunk néhány fillért. Az Augusztal-alap — mint már jelentettük — Mikulás-bélyegét hozott forgalomba. A 10 és 20 filléres Mikulás-bélyegnek az a rendeltetése, hogy az idei Mikulás-ajándékoknak historiai értéket szerezzen. Az idén minden hazafias magyar ember ilyen Mikulás-bélyeget ragaszt az ajándékára, vagy arra a csomagra, amelybe ajándékát teszi. Az Augusztal-alap azzal a kéréssel fordul az ország jószívű, hazafias közönségéhez, hogy már most vásárolja meg a Mikulás-bélyegeket, mert az alap csak annyi bélyeget nyomtat, amennyire megrendelést kap. A kereskedők és magánosok, — akik ezzel a csekély áldozattal hozzájárulni akarnak a rokkant-ügy megoldásához — e hónap 25-éig rendeljék meg a Mikulás-bélyegét az Augusztal-alap központi irodájában, (Budapest, Károly-körút 3. sz.) mert a később érkező megrendeléseknek az alap már nem tud eleget tenni és így a rokkantak károsodnak a késedelemmel. A Mikulás-bélyeg teljes jövedelme a Nemzet Háza rokkantak otthonáé!

— Az Ipartestületi tartalékkórház sebesültjei és beteget részére újabb a következő adományok folytak be: Leopold Zsigmondné 40 korona, dr. Tolnai Jánosné 40 korona, Soós Jenőné 20 korona, Steiner Ferencné 20 korona, öz. Reiniger S.-né 20 korona, Feldmann Lajosné 12 korona, Steiner Vilmos 10 korona, Goldschmidt Mihályné 10 korona, Vapnay Jánosné 10 korona, Ehrenfeld Ignácné 10 korona, öz. Revász Adolfiné 10 korona, Róth Zsigmondné 10 korona, Piek Adolfiné 10 korona, Piek Annus 10 korona, Rubinstein Mórné 10 korona, Freud Fülöpne 10 korona, Bársony Andorné 10 korona, Faragó Rezsóné 10 korona, Weisz Pálné 10 korona, Werner Miksa dr. 10 korona, Drechsler Henrik dr. 10 korona, Grünbaum Leoné 10 korona, Adler Andor 10 korona, Grimm A. Józsefné 20 korona, Deutsch Mici 5 korona, Tenner László 5 korona, Kell Manoné 10 korona, Nagy Farkasné 10 korona, Hartmann Béláné 8 korona, Münz Mátyásné 8 korona, Rubel Rachel 8 korona, Rosenfeld Hermanné 8 korona, dr. Deutsch Lszóné 8 korona, Oblath Béliné 8 korona, Fleischer Jozefa 8 korona, Schwarz testvérek 8 korona, Lévai Adolf 8 korona, Kardos főhadnagy 4 korona, Böhm Gézané 8 korona, Havas Sándorné 8 korona, Deutsch Fülöp 8 korona, öz. Berényi Istvánné 8 korona, Cukor Lászlóné 4 korona, Róth Izidorné 6 korona, Bau Lipóné 6 korona, öz. Weisz Endréné 6 korona, Weissenburger Nándorné 6 korona, Holländer Ignácné 6 korona, Róna Jakabné 6 korona, Erényiné 6 korona, Wolf Jenőné 6 korona, Braun Mórné 6 korona, Keppich Zsigmondné 4 korona, Aufrecht Miksáné 4 korona, Schwartz Zs.-né 4 korona, Kell Lipót dr. 10 korona, Gross Lszóné 5 korona, Nemess Gézané 8 korona, öz. Bing Edéné 5 korona, Friedmann Gyuláné 5 korona. A nemeslelkű adományokért halás köszönetet mond a kórház vezetősége.

— A apítvány Sági Henrikné emlékére. Néhai Sági Henrikné emlékére a Vörös Kereszt javára történt koszorúmegváltásokon kívül az elhunyt ismerősei és tisztelői alapítvány létesítését határozták el, amelynek kamatai minden évben egy, a harctéren elesett magánbivatalnok vagy kereskedő inéegben levő özvegyének vagy árva-jának adatik ki. Az alapítvány összegéhez eddig hozzájárultak: Keppich Zsigmond és neje, Meer Armin és neje, Vojtek Alajos, Fülöp Géza dr., Faragó Rezső és neje, Schlésinger Márkné, Braun Gusztáv és neje 20—20 koronát, Polgár Sándor és neje, Halpern Miksa és neje, öz. Berger Ferencné és Fia, Buzás Vilmos, Sugár József és neje, Meer Lipót és neje 10—10 koronát, Pözl Miksa 5 koronát. Akik az alapítvány összegét adományokkal gvarapítani óhajlják, sziveskedjenek azt Keppich Zsigmond urhoz juttatni.

— Házasság. Róna Elemér Fejsősimándról és Meitner Böske Kecskemétről folyó hó 7-én házasságot kötöttek.

— A világháború végén. Ennek a világháborúnak a történetét minden embernek úgy kell ismernie, mint a miatyánkot. Gratulálunk lapársunknak, a Tolnai Világlapjának, aki előfizetőinek olyan elsőrangú Világháború történetet nyújt, amely módot ad arra, hogy megismerjük belőle a világháború egész történetét. Ezt a pompás diszmvét tudomásunk szerint, mint rendkívüli kedvezményt adja előfizetőinek.

— Adakozás. A „Román Seminárium” cs. és kir. tartalékkórház beteget részére Fischer Mór 10 korona, G. M. 1 korona, Färber Lajos 2 korona, Fischer Simonné 2 korona, N. N. 2 korona, Reich J. 2 korona, N. N. 5 korona, A. G. 1 korona, Glück Dezső 1 korona, Radó Gyula 2 korona, György Menyhért 1 korona, Steiner Jakabné 4 korona, I. S. 2 korona, Dr. N. N. 1 korona, Herbay 2 korona, N. N. 1 korona, Hajós 1 korona, Kerpel Jzso 1 korona, N. N. 1 korona, N. N. 1 korona, G. J. 1 korona, Issekutz Károlyné 8 korona, N. N. 1 korona, Bereczné 1 korona, Berczy Lajosné 1 korona, öz. Prolich Adolfiné 2 korona, Keppich Zsigmond 1 korona, Weisz és Benjamin 2 korona, Tanók Károly 5 korona, Grallecz 5 korona, Török Andor és Társa 1 korona, Weinberger János 2 korona, Kun József 1 korona, Lengyel Tivadarné 1 korona, N. N. 1 korona, Hanzu Nestor 2 korona, Hik 1 korona, N. N. 1 korona, N. N. 1 korona, Weisz Mór és Fiai 5 korona, Uf. 2 korona, N. N. 11 korona, J. R. 2 korona, Singer Sándor 1 korona, Dürr Gusztáv 5 korona, Bing Ede 5 korona, N. N. 4 darab tányér, Wild Ferencné 1 korona, Burzáné 1 korona, Braun N. A. 1 korona, Zalai 1 korona, Czitrom 1 korona, Hegyesi Géza 1 korona, N. N. 2 korona, Andrányi Károly, 4 korona, Abaffy Albertné 1 korona, Karácsonyi Gyuláné 1 korona, N. N. 1 korona. Összesen 126 korona. A felsorolt adakozóknak szeretet adományaiért a sebesült katonák és a kórház nevében halás köszönetet mond öz. dr. Vuia Györgyné, kórház gondnoka.

— Psylander az Apolló vasárnapi műsorán. Arad egész közönségét foglalkoztatja az Apolló-színház Psylander-újonsága, Salten „Akik kötszer halnak meg” című drámája. A Nordisk-filmgyár gazdag művészi ízléssel és kiállításal rendezte meg ezt a kiváló irodalmi darabot, amelyben Psylander szokati szerepet játszik. Nem mint elegáns, fiatal gavallér áll előttünk, hanem mint dúsgazdag milliomas, aki vagyonával teszi jóvá fiatalágának könnyelműségét. A csodás Psylander kép vasárnap megy utóljára az Apollóban szereloi offenzivánk érdekesítő fölvételeivel együtt.

— Egyéves önkéntes előkészítő tanfolyam. Akik 1897., 1896., 1895., 1894. és 1893. években születtek, akár már besorozottak, akár sor alá jönnek és legalább 5 középosztálynak megfelelő képzettségük van, az egyéves önkéntesi kiegészítő vizsgát letethetik. Előkészítés vi-
cékre is levél útján. Engel önkéntes előkészítő tanfolyama. Arad, Lázár Vilmos-utca 2. Telefon 1046. 4485

— Orvossá avatás. November hatodikán avatták egyetemes orvos udorrá Barbu Valér dr., Barbu Demeter dr. kisjenői görög-keleti esperes fiát.

— Nem lehet eléggé utalni azokra a káros következményekre, melyek a fogak ápolásának az emésztés annyira fontos és nélkülözhetetlen szervének elhanyagolása folytán állnak elő. Ello! Förberg doktor S'ockholm, kimutatja, hogy 73% a caries betegeknek bajukat az elhanyagolt fogainak köszönhetette. A fogak rendszeres tisztítása minden étkezés után és lefekvés előtt egy jól bevált és elismert szerrel, mint amilyen a Sarg-féle kalodont, nem ajánlható eléggé. 8831

— A milliomas nagybácsi. (Vizitáció szenzáció az Urániában.) A színház elsőrangú műsorába most egy vizitatót vett fel, mely ugy tárgya, mint kidolgozása tekintetében bizonyára nagy sikert fog aratni. A kedves történet egy multimilliomos amerikai nagybácsi körül forog, ki hűgát jön meglátogatni és egy szelbámos pár kezébe kerül. Ezek azután, mint rekonok alaposan megdézsmálják az öreg ur tárcáját és sok kalam-ba viszik bele. Végre jön az igazi rokon és a helyzet tisztázódván: a bácsi, kinek megtetszik a leány boldog vőlegényként hajózik vissza hazájába. A műsor még egy kiváló drámát is felvett bemutatón olyan, amely egymaga is heteken keresztül slágera volt egy pesti nagy színháznak. — A megtérés, melvet „Daemon és ember” címen heteken keresztül játszott a budapesti Otthon és amely Shildkraut alakítása révén elsőrangú szenzáció, legközelebb az Urániában kerül színre. 5

— Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák, könyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— **Uzletáthelyezés.** Nagyrabecsült helyből és vidéki megrendeléseimet és nevemet értesítem, hogy harmincöt éve fenálló jóhírnevű paplankészítő üzletemet ugyanazon házban az *udvarba* helyeztem át. További szives pártfogást kérek teljes tisztelettel *Hautenreich Mihály* paplan különlegességi üzlete Andrássy-tér 22. 4121

— **A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó** dúsán felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. *Vidéki rendelések* pontosan intézettek el.

— **Oszi divatlapok Kerpelnél.** 193

TARKASÁGOK.

(Epicódok az öreg rekruták életéből.)
November harmadikán vonultak be az öreg legények. A negvenköt évet betöltött B. osztályú népfelkelők (a behívottak között ez a legmagasabb életkor), éppen olyan fiatalos kedvvel teljesítik kötelességüket, mint a velük egyidőben katonai szolgálatra jelentkezők és náluknál ifjabb katonák. Sorunkkal megelégedettek, vigak és emellett még kedélyesek is. Legalább erre vall egyik-másik mosolyt keltő elbeszélése.

Többek között megkérdeztünk egy — polgári életben — kereskedőt, akit Aradon általánoságban bohém természetűnek ismernek, — hogy miként izlik neki a katonai élet?

— Oda se neki. Már megszoktam. Az őrmester ur, akiről békéidőben mint atyauristéről beszélték a katonarokonaim, nagyon finom uriember, — felelte vidáman, majd így folytatta: — De különben is azt hallottam, hogy az ezredes uf kiadta a rendeletben, hogy *velünk* *öregekkel* *kezdjük* *keztyűs* *kézzel* *bánjanak*. *Avért* *van* *az* *őrmester* *ur* *kezén* — amikor bennünket kioktat, — *mindig* *keztyű*.

— Hát ön P. ur, hogy érzi magát — fordultunk egyik elhízott aradi hivatalnokhoz.

— Köszönöm jól. Csak a tisztek felismerése körül van sok galiba.

— Hogyan? — faggattuk.

— Hát nappal még csak meg tudom különböztetni a hadnagyot a pénzügyéri szemléstől, azonban este a legenyosabb komplikációk állanak elő. Tudja kérem, kinek vágtam magam egy este heptákba és köszöntem strammul, hogy minden arcizmom belerendült?

— No mondja — biztattuk tovább.

— *Egy éjjeli* *örnek*, aki az üzletekre vigyáz. És tetszik tudni mi történt? Az éjjeli ör meg volt sértve és erőlyes hangon azt mondta, hogy ne vicceljek vele, mert följelent...

Igen mulatságos volt az a nyulánk — foglalkozására nézve — pincér, akinek amiatt van sok baja, hogy a kézzel való tisztelgés helyett folyton ezt mondja:

— *Ászolgája!* Igenis kérem, tessék parancsolni.

A napokban újságáros mutatkozott a barakk közelében. Az inspektek híre, kíváncsi lévén a legfrissebb háborus hírekre, a pincér-katonával akart hozatni egy hírlapot és így szólt hozzá:

— Hozzon nekem egy „Aradi Közlöny“-t.

A pincér sablonosan felelte:

— *Kézben van...*

Amikor pedig a lényegot adták ki, a pincér-közlegény nem volt sehohsem található. Valaki elküldte magát:

— *Fizetni!*

Erre *azonnal* *előkerült...*

Azonban a legsikerültebb egy borbélymester históriája, aki így adta elő a tragikomikus esetet:

— Mint akinek Aradon fodrászüzlete van, természetesen én lettem az *ezred borbélyja*. Hiába szabadkoztam, hogy az üzletet, mint jó kenyérkereső forrást megvásároltam, a *mesterséghez* *nem* *értek*, azt mondták illetékes helyről, hogy *ak* *lári-fári*, *csak* *kifogás*. Nem volt más hátra, mint borotvát venni a kezembe és megkezdeni a legénység kinzását. Sajnáltam a szegény fiukat, de hát a parancs, parancs. Csak tetszene azokat látni, akiket én borotváltam meg, úgy néz ki mind, mintha már a háboruba lettek volna. *Az* *arcuk* *tele* *van* *kisebb-nagyob* *vágásokkal* *és* *valamennyinek* *a* *feje* *az* *arccal* *együtt* *pólyába* *van* *burkolva*.

Apátlan családoknál.

(Háborus mozaikok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 13.

Egy pár cipőt vettem a kis fiainak. Még nagyon kis emberke a fiám; csak husz hónap. De a cipőjének az ára olyan, hogy azelőtt egy pár nagy cipőt lehetett érte venni. Tizenkét koronába került egy pár picike cipő. Most már csak azt szeretném tudni, mit tegyen az a szegény munkásasszony, akinek hat apró gyerek kapaszkodik a szoknyájába, hat apró száj sóvárog az étel után és hat apró pár cipőt kívánnak a meztelen lábak. Mert elvégre jön a tél... Eddig még csak el lehetett lenni cipő nélkül is, de bizony a hideget nem bírja csupaszon az a kis láb. Se a kicsi, se a nagy. A cipőnek az ára ma már olyan, hogy háborzongással nyit be az ember a cipőüzletbe...

Egy hetvenhét esztendőss asszonytól hallottam a következő feleletet:

— Ilyen világ még nem volt soha... Eddig sokszor kívántam a halált. De most élni akarok, élni, hogy lássam, mi lesz már a vége ennek a zür-zavaros életnek?

Sokan kíváncsiak erre kedves, jó öreg nénikém... Hisz amerre az ember megy, egyebet se hall, csak szörnyűködést más és más formában. Sopánkodás, rettegés és szörnyűködés a mostani élet. Szenved a kicsi, nagy egyaránt.

Megfordultam egy nagy külvárosi házban. Ahová benyitottam, mindenütt nevetlen gyerekek nyitottak ajtót. Az anyjuk munkában. Mindegyik kenyér után néz, mert, ha már él az ember, a gyomrát is ki kell valahogy elégiteni és édes istenem, a „levegővel” bizony nem elégszik meg az a kövelelő gyomor...

— Apa nincs itthon, lövi az oroszokat! — meséi nagy vígan egy maszatos, öt esztendőss gyerek. Lép a konyhájuk előtt álltam.

— Anya benn van, — felelte, amikor anyjára kérdezősködtem.

Benyitottam. Egy pillanatra meglátorodtam. Zárt, fulladt levegő volt a konyhában. Az asszony a zsámolyon ült és szoptatott. A kis falánk erősen húzta a mellét, mire az asszony közbe-közbe fájdalmasan felszisszent.

— Miért szoptat, amikor ilyen nehézre esik. Hiszen alig van teje.

— Bizony ettől nem is kaphat erő! ez a kis szerencsétlen, de hát mit tegyek? Muszáj szoptatni, mert össze-vissza egy fél liter tejet tudok szerezni naponta, de ezt is milyen keservesen! Már reggel öt óra ott vagyok a tejcsarnokban és csak kilenc óra felé kerülök haza. Aztán nem csak ennek kell a tejjel van még három gyerek, egész nap sirnak, hogy „kávét” „kávét”. Hiszen még ez lenne a legolcsóbb eledel a számukra, de amikor nem kapok tejet semmiképp.

— Hol az ura, — kérdeztem?

— Most egy lemergi kórházban fekszik. A srapsell szétroncsolta az állkapcsát. Talán már nem is él szegény...

Olyan hangon mondta ezt, mint akinek a fájdalom már megörölte az idegeit, mint aki már kifáradt a szenvedésben...

— Csak ez a kis szerencsétlen ne született volna. Milyen élet várhat erre? Nekem se erőm, se kedvem nincs már ehhez a gyerekekhez. Tetszik tudni, a folytonos gond megöszít, elveszi az eszemet. Mindig azzal a gondolattal fekszem le, hogy lejjebb lenne fel se ébredni... Az uram előmunkás volt egy nagy cementgyárban. Nyolevan forintot keresett havonta,

de ebből úgy éltünk, hogy jutott is mindura és azonkívül még egy pár forintot is félre tehettem. Ezt a pár forintot már megettük. Mert hát ezt a drágaságot kibírni nem lehet. Tetszik tudni, sok igazságtalanság éri ám mostanában a szegény embert, de hát mit lehet tenni? Élni kell kintlódva, vergődve... És a legrettegőbb gondot a cipő okozza. Mindjárt itt a tél. A gyerekek fáznak, a tavalyi cipőjükből már kilóg a lábujjuk, ebben nem tehetnek ki. Még nem járnak iskolába a gyerekeim. Ott kapnak cipőt a szegény gyerekek. De hát hol vegyek én most három pár cipőt? Vagyis, hogy tudjam én ezt megvenni, mikor az a nyolevan korona segély még élelemre se tudja... A húst már csak hirtől ismerem. Pedig mindig sokat adtam a konyhára... Ha eljött a vasárnap, mindig csirke vagy libasültet ettünk. Szerettem a tisztaságot. Most ezzel sem törődöm. Elvesztettem az életkedvemet, tetszik tudni. Élek, mert élni muszáj a nevetlen apróságaim miatt. Milyen jó is annak, aki csak ezután fogja megismerni ezt az életet... Az majd élvezni fogja ennek a keserű időnek — édes gyümölcsét. Mert a győzelem a miénk lesz. Olyan hős katonákat senki se ad a világnak, mint mi: magyar asszonyok!

Mennyi igazság van a szavaidban, te szegény asszony. De vigasztalódj. Vigasztalódj minden tekintetben. Nemesak te vagy az egyedüli, akinek a fájdalom megörölte az idegeit, aki elvesztette az életkedvét. Majd egyszer lassan-lassan visszakapod az életkedvedet... Majd, ha az apró, nevetlen gyerekeidből felnőtt emberek lesznek, majd ha látni fogod, hogy ennek a szomorú, kínos időnek — ők is élvezni fogják a gyümölcsét. Most minden rosszba bele kell törődni... Valami különös lelki erővel kell végigsiklani a törtéteken, a fájdalomon nem szabad rágódnunk; a multat el kell törölni, hogy ne fájjon a szív jelen és a legszomorubb gyász is a legnagyobb lelki erővel kell visszafojtanunk... Így, így hangtalanul, minden kifakadás nélkül — ezzel áldoztok legnemesebben a hazának magyar asszonyok! Lia.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Emlékvers. Egyiket közülük. A másik nem vált.

Főújság. Szivesebben vesszük a prózai tudósítást. A vers maradjon versnek. A harctéri riport nem lesz szebbé és érdekesebbé a verses formától.

Védjük meg a nőket. Valami aktualitást várunk a mi a közlést indokolja. Egyébként azt jegyezzük meg a szép és igaz gondolatok mellé: vannak, akik nem szorulnak védelemre, de ezeket nem is bántja senki. Az, amit általánosságban mondanak, rendszeren néhányra, egyénekre vonatkozik és itt meg hiábavaló a védelem, mert sajnos, igaz.

Királyunkhoz. A kis vers — tekintettel írójára fiatal korára — elég csinos, de közlésre nem alkalmas.

H. F. Aggódó asszony. Annak idején a Tököli-téren lakott, de újabb címére nem tudunk reá akadni. Különböztessék elhinni: jobb nem kísérletezni jóslásokkal. A jóban anélkül is lehet bízni, a rossz pedig jóslások ellenére se következik be feltétlenül.

Mácsa. Aradmegyében, az aradi járásban. A hadapródiskolai felvétel iránt tessék érdeklődni a temesvári cs. és kir., vagy a pécsi honvédhadapródiskola parancsnokságánál. Szivesen válaszolnak.

Egy előfizető. Gyulai Agost dr. pedagógiai tanár Budapest I. Lógodi-utca 9. adja ki, de úgy tudjuk, még nem jelent meg.

Steckenpferd- lilliomtejszappan

915

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szépió ellen való elismert hatásánál fogva a bőr- és szépség gondozásában való fölülmuhatatlanságáért. Ezernyi elismerőle: é! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben sth. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera lilliomkrémje (80 fillér egy tubus) Kitűnő szernői kezek gondozására.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1915. évi november 14-én:

Délután fél 4 óraker mérsékelt helyárakkal

S z i b i l l i.

Operette 3 felvonásban.

Este 1/2 8 óraker rendes helyárakkal

A. Bér.

A. Bérlet.

A piros bugyeliáris.

Népszínmű.

Kezdeté este 1/2 8 óraker.

Feloldó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

A Gróf Wenckheim-féle boros-
sebesi uradalom
mezőgazdasága

haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Czédly
ügyvédi irodája, Arad. 4225

Fay-féle

valódi
sodeni
ásvány-
pastillák.

Utánzatot utasítsunk vissza. 8848

Kitűnően megvéd a

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
SAVANYUVIZ

egykéte intenciózus
hajlé; a posztó
gondozásához

1915.

* Az esen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Női felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

„ — nagy — ”

választékban
megérkeztek

Gyöngy

Menyhért és Társa

árubázában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Óriási

bajok vannak most a bádogdo-
bozok körül a nagy fémhiány
miatt úgy, hogy gyáramban több
izben üzemmzavar fordult elő, mert
nem tudtam a sokféle nagyságu
bádogdobozokat beszerezni. Mély
tisztelettel kérem tehát a t. fo-
gyasztó közönséget, hogy bevá-
sárlásainál legyen szives csak
az óriási

FEDÁK

cipőkrémét kérni, hogy a szük-
séges dobozok készítése egyön-
tetű legyen, mert csak így lesz
módomban tisztelt vevőim óriási
szükségletét, dacára a súlyos
viszonyoknak kielégíteni.

Az óriás Fedák-

cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált
minden háztartásban, mert Há-
ziasszonyaink meggyőződtek ar-
ról, hogy ezen kipróbált, jó czi-
pőkrém az összes gyártmányo-
kat felülmulja.

Az Oriási Fedák cipőkrém a
nyers anyagok folytonos emel-
kedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült
nagyobb mennyiségű, elsőrendű
minőségű nyersanyagot besze-
reznem és így a háboru előtti
kitűnő minőségben

mindenütt !! kapható !!

Vadász Zsigmond

vegyészeti gyára

Budapest, VI., ker. Lehel-utca 29. szám.

Képvisele: Szemző Armin áru-
ügynöksége által Arad. Telefon 592.

Nyitlter.

APOLLO

SZINHAZ.

1915. november hó 14-én,
vasárnap

A Nordisk Films Comp. páratlan
szenzációs ujdonsága:

Waldemár
Psylander
felléptével:

Akik kétszer
hálnak meg

Félix Salten „Auferstehung“ című
szatirikus színműve nyomán 3 fel-
vonásban.

Az előadások hétköznapokon 5,
7 és 9 órakor, vasárnap 3, 1/2, 5,
6, 1/2, 8 és 9 órakor kezdődnek és
nem folytatólagosak.

4317

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11.
(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan lát-
ható írásu amerikai írógép

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép
és

Edison-féle diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-
számoló- és sokszorosító-
géphez, **csakis** elsőrendű
minőségben.

COPYING OFFICE

írási és sokszorosítási mun-
kák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író- sok-
szorosító- és számoló gépek
részére, a legjutányosabb
árban **jótállás** mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabutor.

Gyors- és gépiró
szaktanfolyam.

5 fillér

egy lev. lap, melynek ut-
ján kívánatra ingyen és
bérmentve megkapja 4000
képet tartalmazó fényjegy-
sékemet.

Etes őrapjár, Kourád Ános
oe. és kir. udv. szállító,
Brux 104. sz. (Csehország.)

Nickel-borgony-óra K 850, jobb K 420. 0-azust
rem. 1ém-óra K 420, svájci borpapmüvel K
5—, háborn-omlék-óra K 650, Rádium-zsebóra
K 850, ébrosszóval K 2450, nickel-ébbrosszó K
290, tall óra K 340, minden óráért 3 évi írásbeli
jótállás. Szállítás utánvétellel. Kockázat nincs!
Kiszárlás megengedve vagy pénz vissza. 876

Friss juhhus,

mely pótolja és sokkal olcsóbb
mint a marhahús, eleje kg-ként
3 kor. 60 fillér, hátulja 3 koroná-
ért naponta kapható 4480

Krämer Sándor
mészáros és hentesnél Ferenc-lér 6.

PRAFF varrógépek

műhímezésre és ipari cé-
lokra, utolérhetetlen tartóssá-
guk, könnyű, zajtalan járás.
Waffenrad kerékpárok, Író-
angyal védjegyes és Colum-
bia gramophonok, legújabb
felvételi Király Ernő lemezek
kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók
Arad, Szabadság-tér 5—6.
Telefon szám 96. 4057

Donga eladás.

Csermői raktáron 270—280
akós, 4 éves, száraz, 2 col
vastag prima tölgy donga, fél-
akóستól 14 akósig. eladó. A
waggon elsőosztályu cser hasáb-
fával egészíthető ki.

Hacker Sándor
fakereskedő, Csermő.

Kovács Soma és Társa, Arad

gazd. gépek, gőzgép és malomszerek gyári raktára. — Kutak, szivattyúk, fecskendők, tömlők.

Raktárunkról azonnal szállítható:

Motorbenzin,

Gépolajok,

Géphengerolaj,

Motorhengerolaj,

Gépkenőcs,

Ekék,

Boronák,

Vetőgépek,

Rosták,

Konkolyozók,

Corbin,

Faggyu,

Szijjak,

Ponyvák,

Zsákok.

4471

Erzsébet-körút 7. sz. alatt száraz betonozott

pinceszécsény kiadó,

amely üzletnek vagy raktárnak alkalmas. Ertekezhetni lehet a házmesternél

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,

szíveskedjenek, tekintettel a háboru okosta nehéz fuvarozási és munkáviszonyokra, becses

kőszén és kokszt

megrendelésük beosztását akkór megtenni, hogy nekünk a házhozszállításra

legalább 2—3 nap

előre rendelkezésünkre, hogy így figyelmes és gondos kiszolgálást kellő időben biztosíthassunk. —

Kittinő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia

kőszén és kokszt nagykereskedése
Boros Beni tér 2. sz. Telefon 139. sz.

Új Kovács műhely

Elfogadó lövasalást, új kocsik készítését és javítását, mező- és földművelési szerszámok és minden e szakmába vágó javakat. Pontos és gyors munka. A nagyjellegű közönség b. pirifogását kérve, marad am kiváló tisztelettel

4428

Kormon Gyula

kovácsmeister,
Akác-utca 10. sz.

Hirdetmény.

Folyó évi november 18 án reggel 8 órakor (csütörtök) Boldur-on (Krassó-Szörény vármegye) cca 60 db berni tehén és tenyészbika
75 db különféle ló és tenyész csődör
8 db bivaly és különféle nagymennyiségű gazdasági felszerelési és lakás berendezési tárgyak kerülnek árverésre, amelyre a venni szándékozók figyelme ezzel felhivatik.

4465

Meghívó

Az Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaságnak

1915. november hó 28-án délelőtt 11 órakor az intézet saját helyiségében, Aradon megtartandó

rendkívüli közgyűlésére

melyre a t. részvényeseket ezzel meghívja

KINTZIG JÁNOS,

igazgatósági elnök.

Tárgysorozat:

1. Az alapszabályok 14., 24., 36., 44., 45. és 46 §-ainak hatályon kívül helyezése és az alapszabályok 4., 16—28., 30—33., 39., 48., 47—50. §-ainak módosítása.
2. Három igazgatósági tag választása 3 év tartamára.
3. Egy felügyelő-bizottsági tag választása 1 év tartamára.

Azon szavazatra jogosult részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felhivatnak, hogy részvényeiket legkésőbb november hó 27-ig a társaság pénztáránál, tértvény ellenében, letenni szíveskedjenek.

Üzletáthelyezés.

Igen tisztelt megrendelőmet és a nagyközönséget értesítem, hogy az eddig Weitzer János-u. 9. szám alatt létezett

KARPELESZ-féle

uri szabó üzlet

Weitzer János-utca 2. sz.

(Minorita-épületbe.) helyezettett át.

Nyersolajat

motorhajtáshoz, hordókban, aradi raktárból

4479

azonnal szállítható

jó minőségben ajánlhatok csakis fogyasztóknak. Levélbeli megkeresések: Arad, Postafiók 33.

Ivlámpa pótlásra a legelőnyösebb.

HAZA GYÁRTMÁNY.

Képe mindenütt az elismert legjobb

TUNGSRAM-LAMPAT.

Övököljünk az utánzásoktól = Gyártja:

az Egyesült Izzólámpa és Villamosági r.-t.

Ujpest. 3000 alkalmazott. 6781

Hölgyközönség

szíves tudomására hozom, hogy az

ősz és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizlésebb kostümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni.

Szíves megrendeléseket kérek, kitűnő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc-utca 39.

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Egy üzlethelyiség

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt kiadó. Hővebbet az emeleten. 4467

Kiadó vegyeskereskedés

berendezéssel és lakással vidéken. Bővebbet ifj. Weisz Móránál Varjassy József-utca sarok. 4368

Borbély üzlet

kiadó, ifj. Weisz Móránál Varjassy József-utca sarok. 4369

2 üzlethelyiség

lakással esetleg annélkül, János főherceg-ut 7. sz. alatt kiadó. Értekezni lehet, Pöltenberg-u. 17. 4433

KÜLÖNFÉLE.

Társulniék

5000 koronával és közreműködéssel üzlethez vagy vállalathoz, megfelelő haszonrészesedésben. Leveleket a kiadóhivatalba, „Társ 5000” jellegére kérek. 4489

Irógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszeresektől Perényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek is legolcsóbb áron. 8175

**Szappan,
Gyertya,
Gyufa,
Gépfaggyu,
Gépolajok,
Kocsikenőcs,
Zsiradékárak és
Petroleum
nagy raktára
Hubert József**
Arad, Szabadság-tér.
Telefon 262. sz.

Saját termései, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf
ügyvédnél Aradon, 4401
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

Kalmár József
villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Eladok kitűnő házi

Szappan

3—4 éveset, darabonként és kg.-ként 3 kor. 60 fillérért.

Kalmár Endre
Arad, Asztalos Sándor-u. 5.
670. Megyei telefon 670.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkoscsik nagy választékban.

Zimmermann Ignác
norinbergi, díszmű- és játéka-
ru üzletében 1581
Arad, Szabadság-tér 21.

Cognac,
Likőrök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,
Lloyd-palota. 839

Zongora javítások

és hangolások
ugy helyben, mint
vidéken pontosan
eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik
zongorahangoló
Arad, Bathyányi-u. 26.

Városi zeneközi.

Veszek és eladok régiség butorokat, antik darabokat.

Hitelképes egyéneknek részletre is bérbeadok

butorokat

a legolcsóbb feltételek mellett. Vidéki megrendeléseket elfogadok.

Garai Károly

butorkereskedő (törv. bej. cég)
Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz.
Telefon 778. sz. 301

Himzett

hadi emléképek
minden nyelven, a legolcsóbban kaphatók L. Wand himző-üzletében Wien, XIX., Silbergasse 13.

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.

(Gulajdonos Pischke)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2811

Üzletünket

november havában

Andrássy-tér 22. sz.

a megyeházzal szemben

helyezük át.

3401

Cipő Tözsde.

ÉRTESITES.

A nagyérdemű közönség kívánságára

WALCHER BERTA asszony
nemzetközi társalgási szalonját

a város központjába

helyezte át

és így a szalon ezután

Weitzer János-utca 17. sz.

alatt létezik, ahol naponta jelentkezők német, angol és francia társalgási órákra elfogadtatnak.

Megtérés (Daemon és ember) Schildkraut-film.

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

Intelligens

uriaszony ki némi hozománnyal rendelkezik, házasság céljából megismerkedne idősebb máv. hivatalnokkal. Tájékoztató levelet e lapban jelesve kér „Szorgalmas” jellegre a kiadóba. 4482

LEVELEZÉS.

Szórakoztató.

Feltétlen urlembert tisztességes ismeretséget keresi urinó. Részletes levelet a kiadóba „Auróra” jellegén. 4479

OKTATÁS.

Magyar és német

gyorshírt tanít, képzett úrlány. Megkeresések „Gábesberger” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 4454

Dame

wüncht Unterricht im deutschen zu erteilen. Adressen abzugeben in der Administration. 4489

ALKALMAZÁST KERES.

Fa felhordását

emeletekre elvállalja Jov György Szentlányi-ut 51. 4494

Teljesen felmentett

4 nyelvet beszélő sebesült katona irodaszoigai, pénzesz-dől, raktárok vagy más hasonló állást keres. Cím Lengyel Demeter Zsigmondháza.

Fiatal kereskedőség

nagyobb fűszer és vegyeskereskedésben azonnali alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4476

Nyugdíjas

vasúti asztalos, irodaszoigai, házfelügyelői, kapus vagy ehhez hasonló könnyebb foglalkozást keres. Cím Popovcsák Sándor Óvá tér 2. 4478

Fiatal leány

idősebb urnóhoz vagy nagyobb gyermekekhez ajánkozik, ki a háztartásban is segédkezik s így minőségben már alkalmazva volt. Késlelges írásba is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 4488

Középkorú nő

hárvetelőnek ajánkozik. Vidékre is elmegy. Cím: Kossuth-utca 64. sz. 4462

ALKALMAZÁST NYER.

Keresetk

megbízható magán-detektív. Cím a kiadóhivatalban. 4487

Keresek

december elsejére egy ügyes hadmentes fűszeres segédet, aki a román nyelvet bírja, igényeivel jelölve. Berkovits H. Brád. 4473

Idősebb

egyszerű asszony mindenféle cselédnek kerestetik. Cím, áll. isk., Arad Gáj. 4414

Egy német kisasszony

ki magyarul tud, a varrások és egyéb házi teendőkhöz is ért, 2 gyermek mellé vidékre kerestetik. Közelebbi cím a kiadóhivatalban. 4442

Keresünk

azonnali belépésre egy izraelita pénztáros kisasszonyt ki románul is beszél Taussig C. és Tsa Kápolnás. 4480

Kis gyermekek mellé,

német cselédleányt keresek, azonnali belépésre Brokés Józsefné, Mezőhegyes. 4450

Keresek

üzleteln pénztára kezeléséhez egy szerény megbízható románul is beszélő kisasszonyt azonnali belépésre. Bienenstock Sándor, Zám. 4452

Varróleányok

könnyű hadimunkára felvételnek. Kiknek varrógéplük van, előnyben részesülnek. Schäffer Henrik, Petőfi-utca 1. 4461

Öv-dékképes.

tisztességes, megbízható és józanéletű hivatalosolga, ki egyben pénzbeszedő, azonnali alkalmazást nyer. Cím a kiadóhivatalban. 8446

KIADÓ LAKÁS.

Fenyves-Otthon Budapesten

VI, Podmaniczky-utca 67., I., 4. Elegáns utcai szoba modern új házában, teljes „Pensioval” vagy anélkül, átutazóknak is, néhány napra kiadó. Litt. Telefon. Villamos megállóhely. 4891

2 szép butorozott szoba

fürdőszobával és egy szoba konyhával Luther-u. 1. sz. kiadó. 4491

Azonnal kiadó

Petőfi-utca 8. Erzsébet-körúti részen I. a. ajtó 8. két egymásba nyíló különbejáratu butorozott utcai szoba. 4490

Egy

eseleg két, különbejáratu butorozott szoba a belváros közepén azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4466

1 esetleg 2

elegánsan butorozott szoba Dezső-utca 4/c. szám alatt kiadó. 4477

Egy külön bejáratu

csinosan butorozott földszinti szoba azonnal kiadó Zoltán-u. 2. 4486

Földszintes modern

5-6 szobás lakást azonnalra ajánl osekély díjazás mellett mely csak megegyezés esetén fizetendő a Lakásnyilvántartási Iroda Deák F.-u. 8. Telefon 8 6. 4488

3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejárattal, minden komforttal és mellék-helyiségekkel együtt, Petőfi-utca 10. szám alatt azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Egy utcai

és két udvari szoba, azonnal kiadó. József főherceg-ut 22. földszint ajtó IV. 4405

Butorozott utcai

szoba, 2-3 személynek elátással kiadó. Sárosl-utca 7/a. 4426

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u 1/b. új házában november 1-ére kiadó. 2647

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Schunda-féle

pedálos czimbalom megvételre kerestetik. Ajánlatok „Czimbalom” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 4493

Eladó

4 véka diót, 50 kg. lekvárt, 15 mm. tűzifát, egy pár pávát, 10 drb. részvényt. Veszek: 1 igáslovat, két szamarat és 5 mm. kukoricát, azonkívül elvállalom széna, alma és pálinka vásárlásának közvetítését. Popovics tanító, Marosborsán. 4474

Egy íróasztal,

ebédlő kredenc, egy kis szőlőprés eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4478

Méz.

Tiszta virágmez kapható Seeburger Mihálynál, Boros Beni-tér 20. szám. 4463

Házi szappan

2-4-8 éves, táblákba nagyobb mennyiségű eladó. Tudakozódni lehet a Cipő Tözsében. 4149

Eladó

egy fekete, rövid fonom songora, egy hálószoba berendezés és egy ebédlő csillár. Bővebbet Vesselényi-utca 28. 4867

Eladó

egy pár teljesen új igen finom magyar szerszám ezüst verettel, két garnitúra dus sallanggal. Cím a kiadóhivatalban. 4873

Őszi Divat Album

1000 ábrával köz. 240 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözsében. 8405

Komlóspár

kis és nagy mennyiségben kapható Gavilovits Mihály liszt kereskedésében Battonyán. 4408

Lekvár,

díó, egy-egy fél waggon, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4412

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 8085

Eladó:

5 1/2 lóerejű vill motor, Vacuum szivattyú, Molding kályha és erős üstház. Cím a kiadóhivatalban. 4410

Hatbavonultak és foglyok részére:

Tennis flanel ing K 4-
Tennis flanel nadrág K 4-
Szövött ing bolyhos háttal K 4-től 8-50-ig
nadrág bolyhos háttal K 4-től 8-50-ig
Vászon ing K 4-50
Vászon nadrág K 4-50
Marianya K -90-180-ig
Sveater K 16-től 20-ig
Hésapka K 2-től 3-ig
Sal K 2-
Ermelegető K 1-
Flanel takarók K 3-50-től 30-ig
Keztyűk K 1-től 1-50-ig

Pick Ernő és Társai

osnét

Arad, Andrássy-tér 17. sz.

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsere; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczi Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 984.